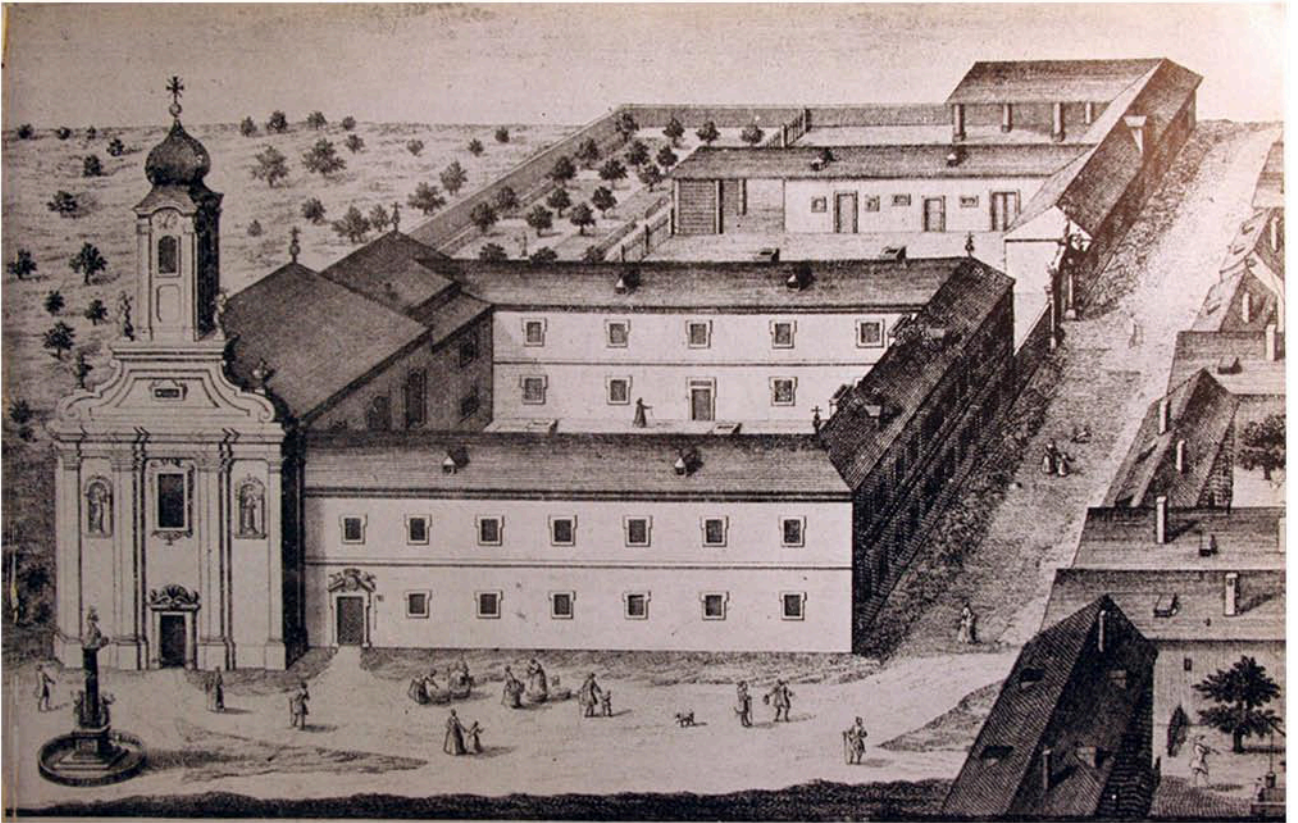

Budapest V. Szervita tér 8-9. (hatsz. 24366/1-2)
művészettörténeti kutatás és környezeti elemzés
Képjegyzék

Készítette: Kovács Dániel művészettörténész
Művészettörténész diploma száma: 833/2007
Megbízó: Firka Építész Stúdió Kft.

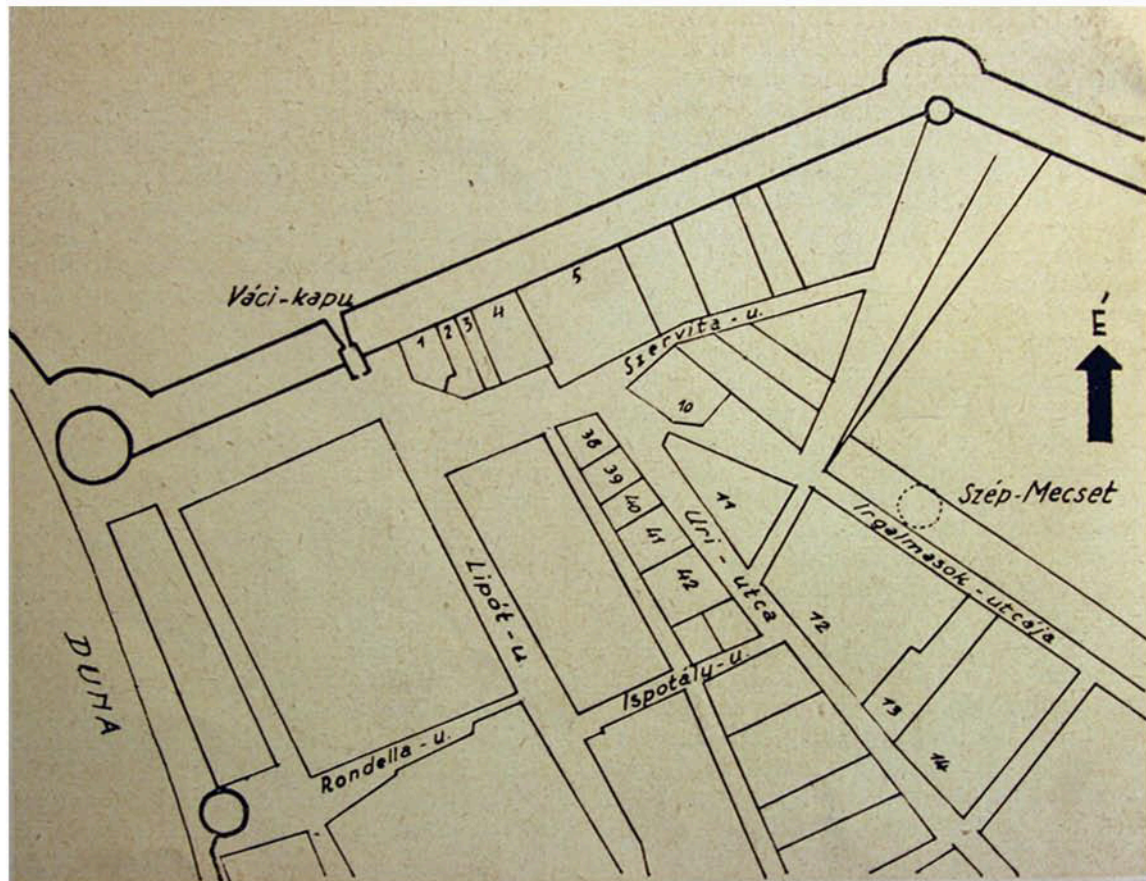
1. A Szervita tér a 18. század első felében. A metszeten még nincs nyoma az Invalidusok építkezésének, viszont a szervita templom és a kolostor már be van fejezve. (Ilyen állapot a valóságban nem létezett.)

2. A Szervita tér a 18. század második felében. Az előző kép ismeretében készült, de a valósághú változásokat is tükröző ábrázolás már mutatja az Invalidusok elkészült palotáját, és megfigyelhető a Mária-oszlop köré helyezett védőkoriát is.

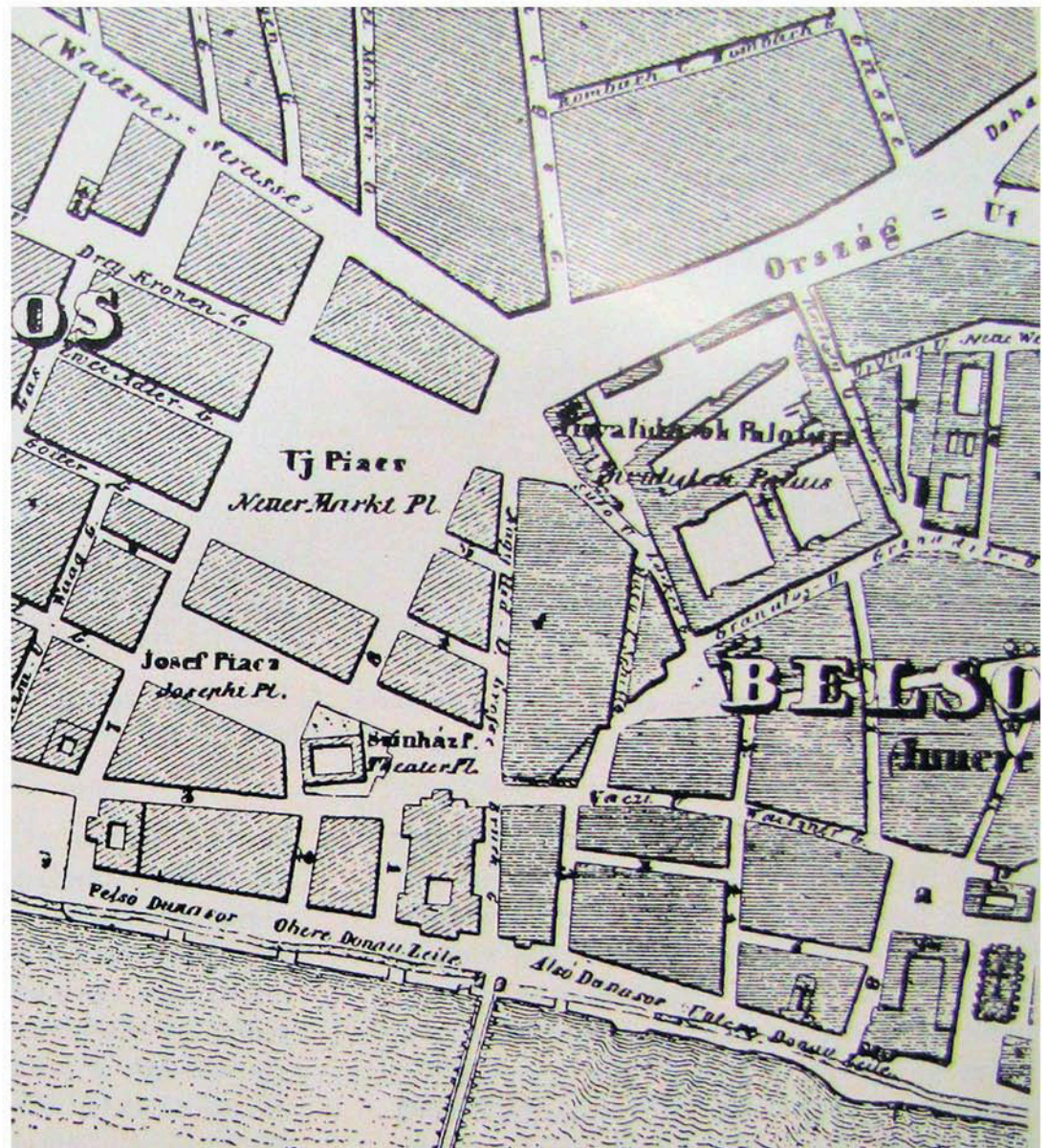
3. A Szervita tér telekhatárai az 1760-as években. A kép forrása: Budapest. 1947/2 62. o.

4. Hild János szabályozási terve Pest város számára, 1807. (Az 1789. évi telekfelosztási terve alapozva.)
A kép bal alsó negyedében a Szervita tér beépítetlen telkét egy négyzetbe rajzol X jelöli. Érdeemes megfigyelni a Fehérhajú utca megtört vonalvezetését. A kép forrása: Tér és forma 1936/7. 189-201. o.

5. Pest belső része 1838-ban. Hild szabályozási tervéhez képest komoly változást jelent a Fehérhajó utca kiegyenesített vonala (már áll a ma a Szomorj Dezső térre néző épület). A kép forrása: tér és forma 1936/7. 189-201. o.

6. A Szervita tér egy 1827-es rézkarcon. A templom és a kolostor még a Diescher-féle átépítés előtti állapotot mutatja. A Mária-oszlopot valószínűleg a művész helyezte arrébb (körülbelül a mai helyére), hogy megmutathassa a templom homlokzatát.

7. A Kristóf tér a 20. század elején. Az utca végén a Teleki-palota Fehérhajú utcai homlokzata látszik.

8. A Szervita tér 1900 körül. A nyugati térfalon még nem készült el a három legújabb épület.

9. Weinwurm Antal fényképe a Szervita térről, 1900 körül. A 4-es számú ház már mai formájában áll, a többi viszont még a 19. századi állapotot őrzi. A tér közepén látható a régi Mária-oszlop, körülötte a vaskerítés sem egyezik meg a maival.

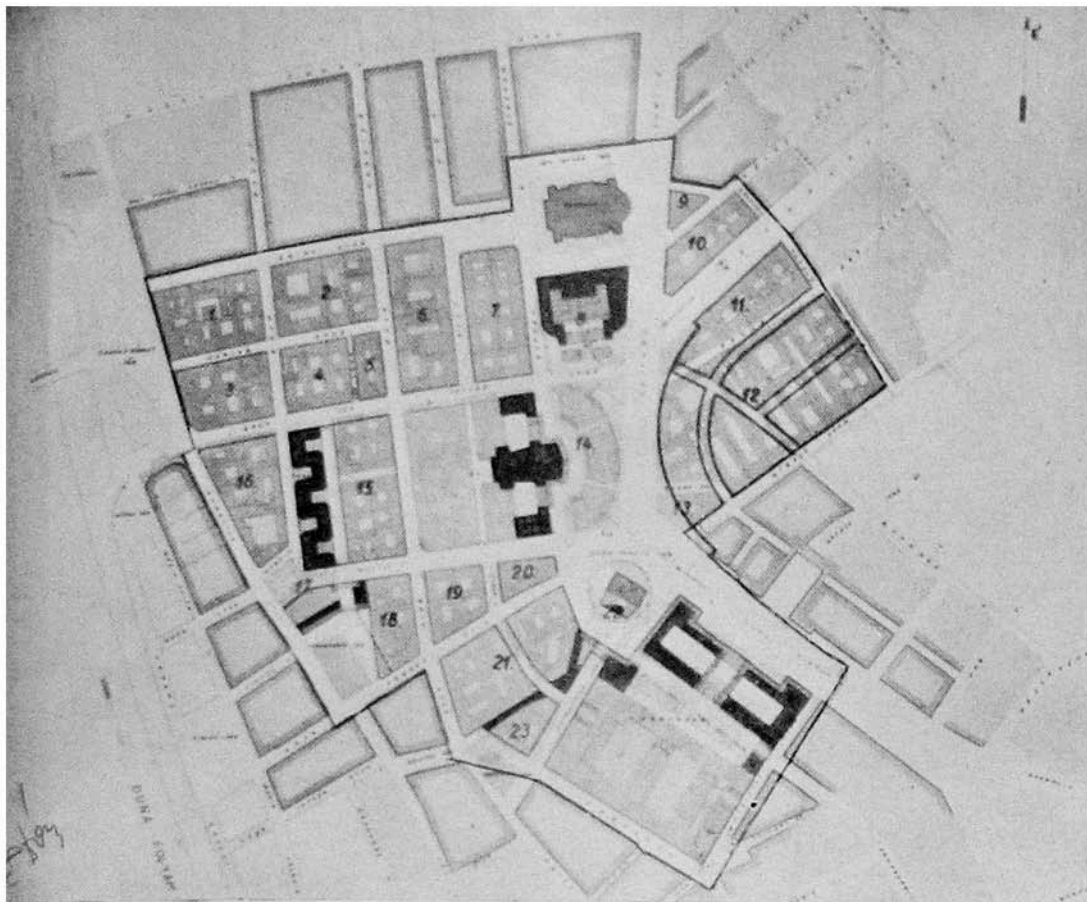
10. A Szervita tér az 1930-as években. A Mária-oszlop körül már a mai vaskerítés figyelhető meg.

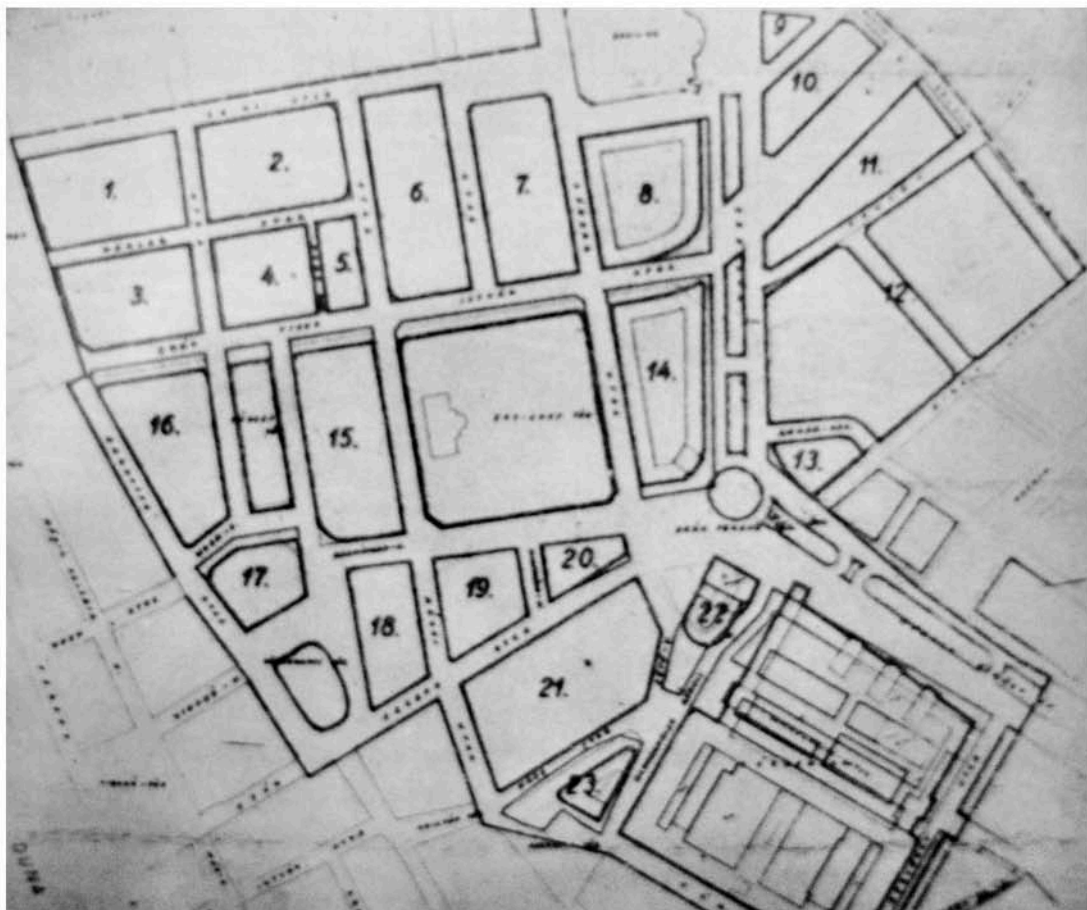
11. A Szervita tér 1920 körül. A kép valószínűleg a Központi Városháza ablakából készülhetett.

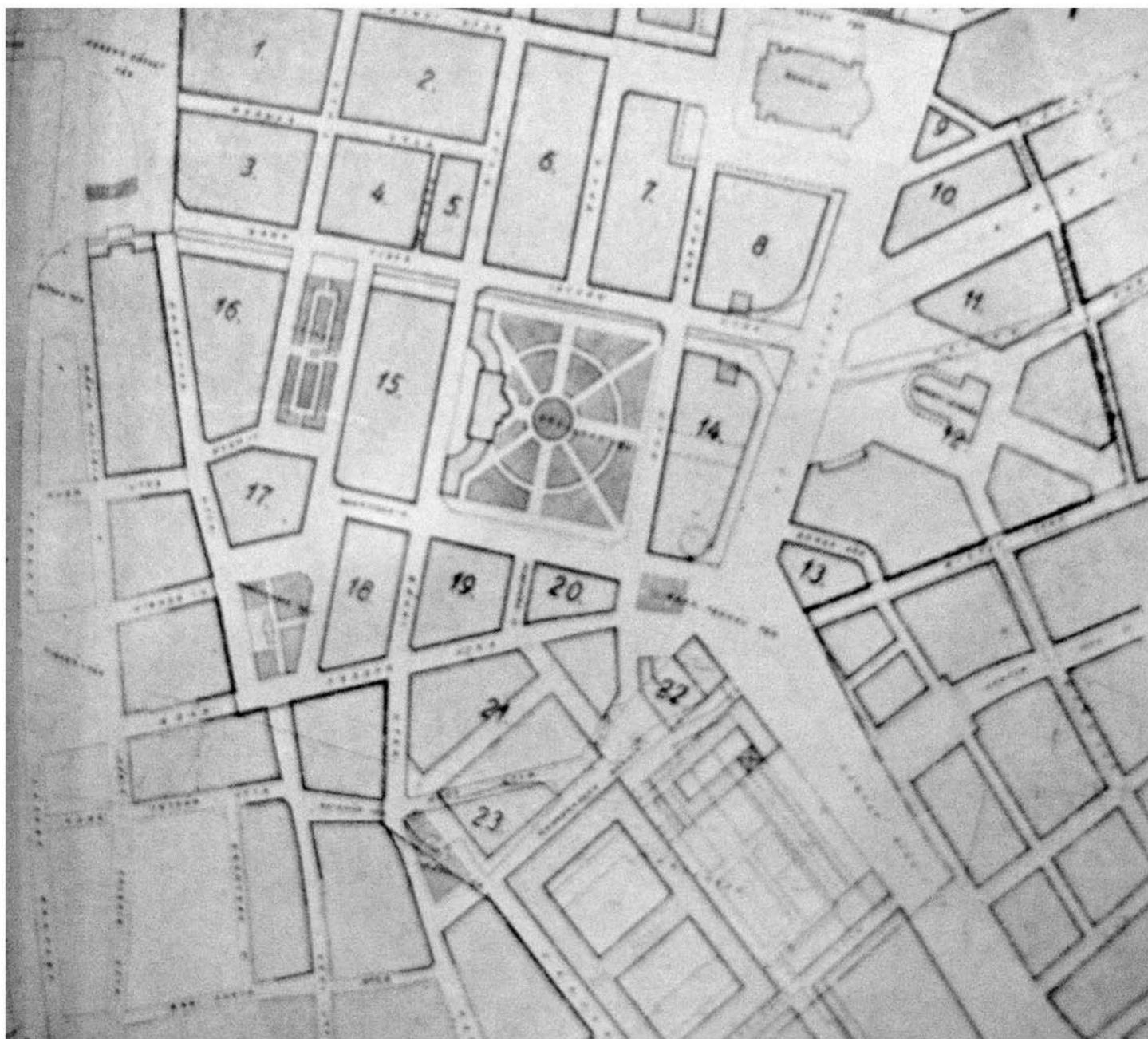
12. Budapest-Városcsözpont tervpályázata, 1936. Bándy-Krassói-Kretter építészek első díjas pályaterve. A Szervita tér – Fehérhajó utca tömb a tér felé új, a Városháza homlokzatával egy vonalban levő homlokzatot kap, a Fehérhajó utca megszűnik, helyette a Miatyánk köz vonalában nyílik új átjáró. A kép forrása: tér és forma 1937/2-3. 67-80. o.

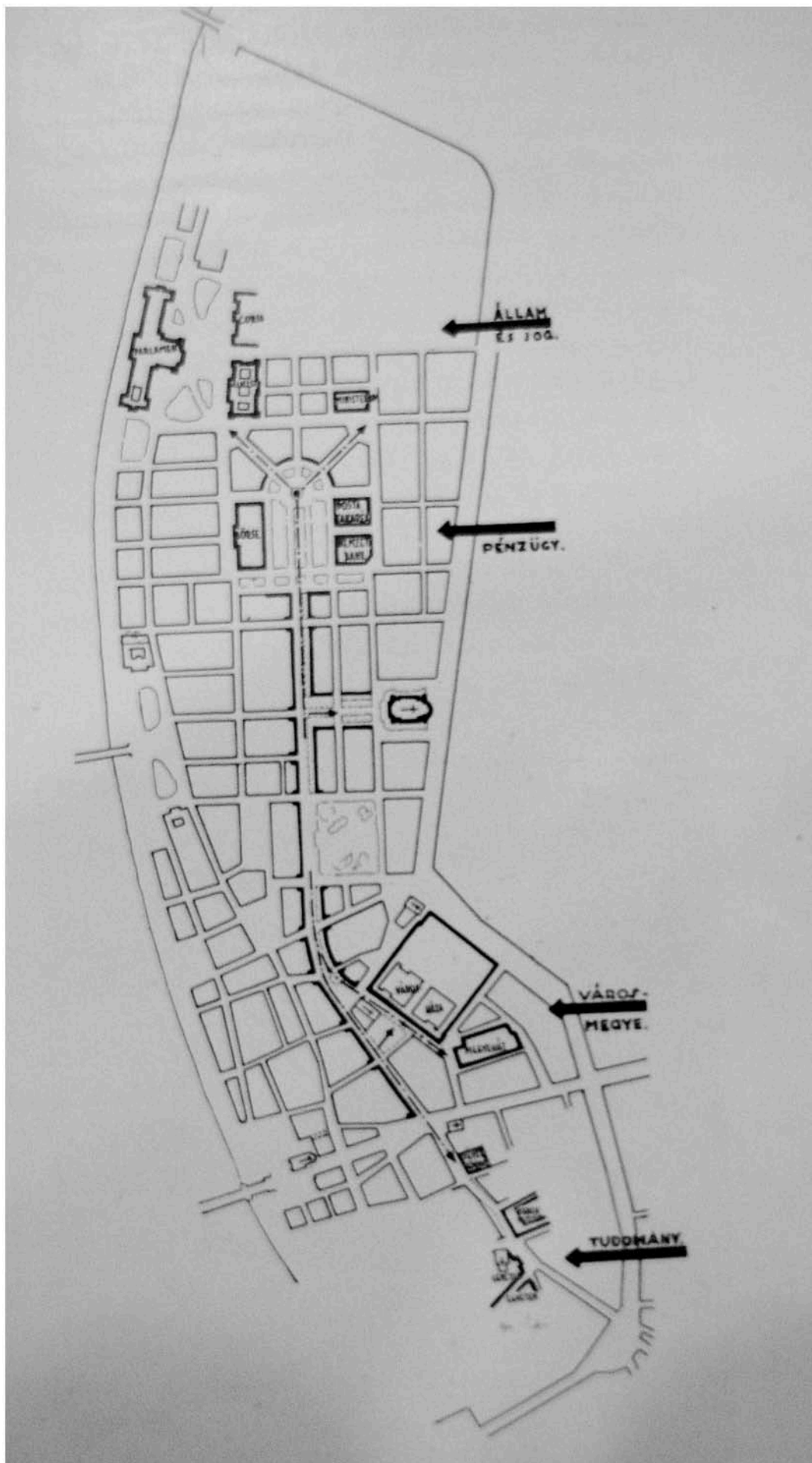
13. Budapest-Városcsözpont tervpályázata, 1936. Heim-Hönsch-Riemer építészek első díjas pályaterve a 9-10. számú épület bontásával számol a Szervita tér és az érkező utcák kiszélesítésének érdekében. A kép forrása: tér és forma 1937/2-3. 67-80. o.

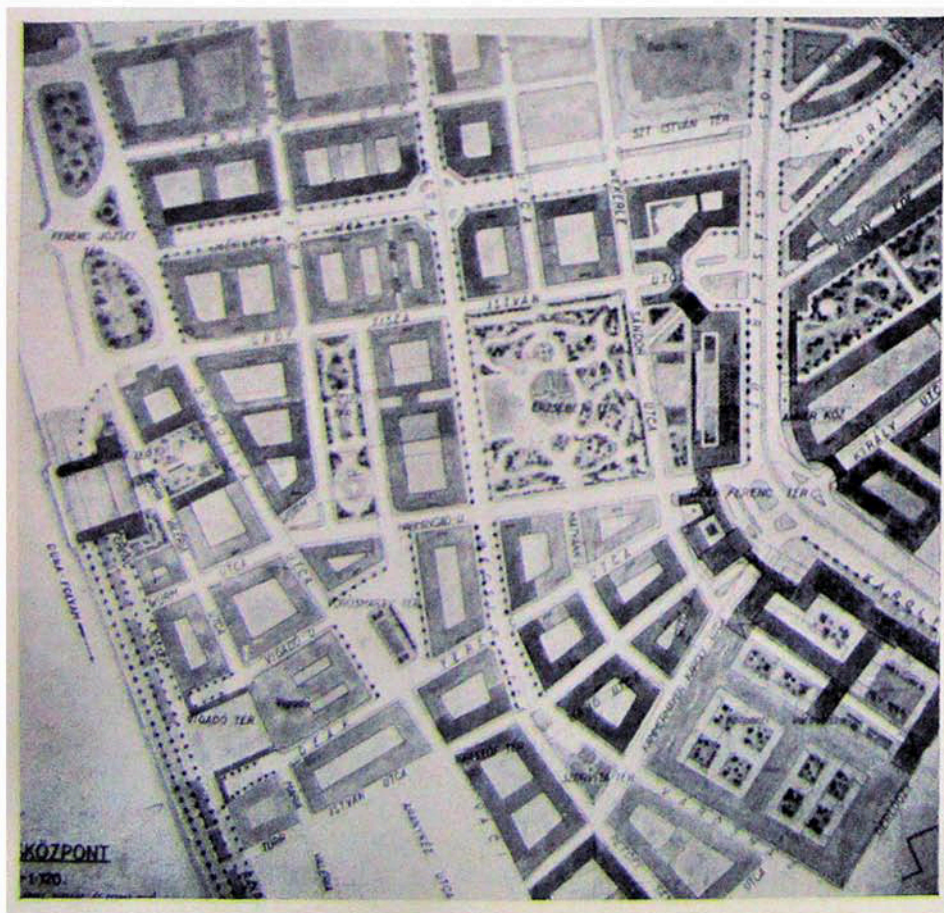
14. Budapest-Városközpont tervpályázata, 1936. Gyenes Lajos II. díjas pályaterve a Szervita tér egész nyugati térfalának átalakításával számol, a Városháza tömbjéhez igazodó beépítést hozva létre. A kép forrása: tér és forma 1937/2-3. 67-80. o.

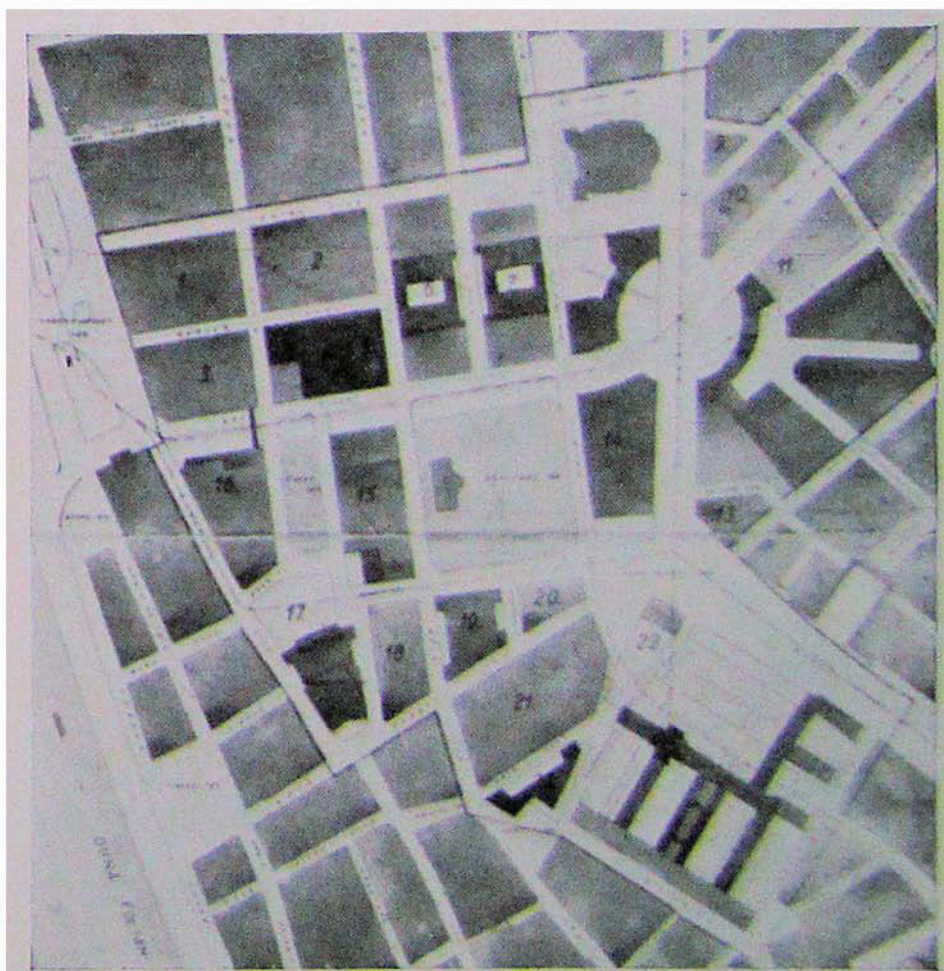
15. Budapest-Városközpont tervpályázata, 1936. Ligeti Pál II. díjas pályamunkája. Ligeti elképzelése a reprezentatív „várostengely” létesítéséről nagy hatással volt a kortársakra, de innen eredeztethető a 2010-ben elkészült „Belváros új főutcájának” alapötlete is. A kép forrása: tér és forma 1937/2-3. 67-80. o.

16. Budapest-Városmegye tervpályázata, 1936. Árkay Bertalan megvásárolt pályamunkája folytatná a Városház utca tengelyét, a belőle Szervita téri és Fehérvári utcai épületek feláldozásával. A kép forrása: tér és forma 1937/2-3. 67-80. o.

17. Budapest-Városmegye tervpályázata, 1936. Komor Marcell pályaműve a Fehérvári utcai térfal öblösítésével számol, egyébként érintetlenül hagyja a meglévő tömböt. A kép forrása: tér és forma 1937/2-3. 67-80. o.

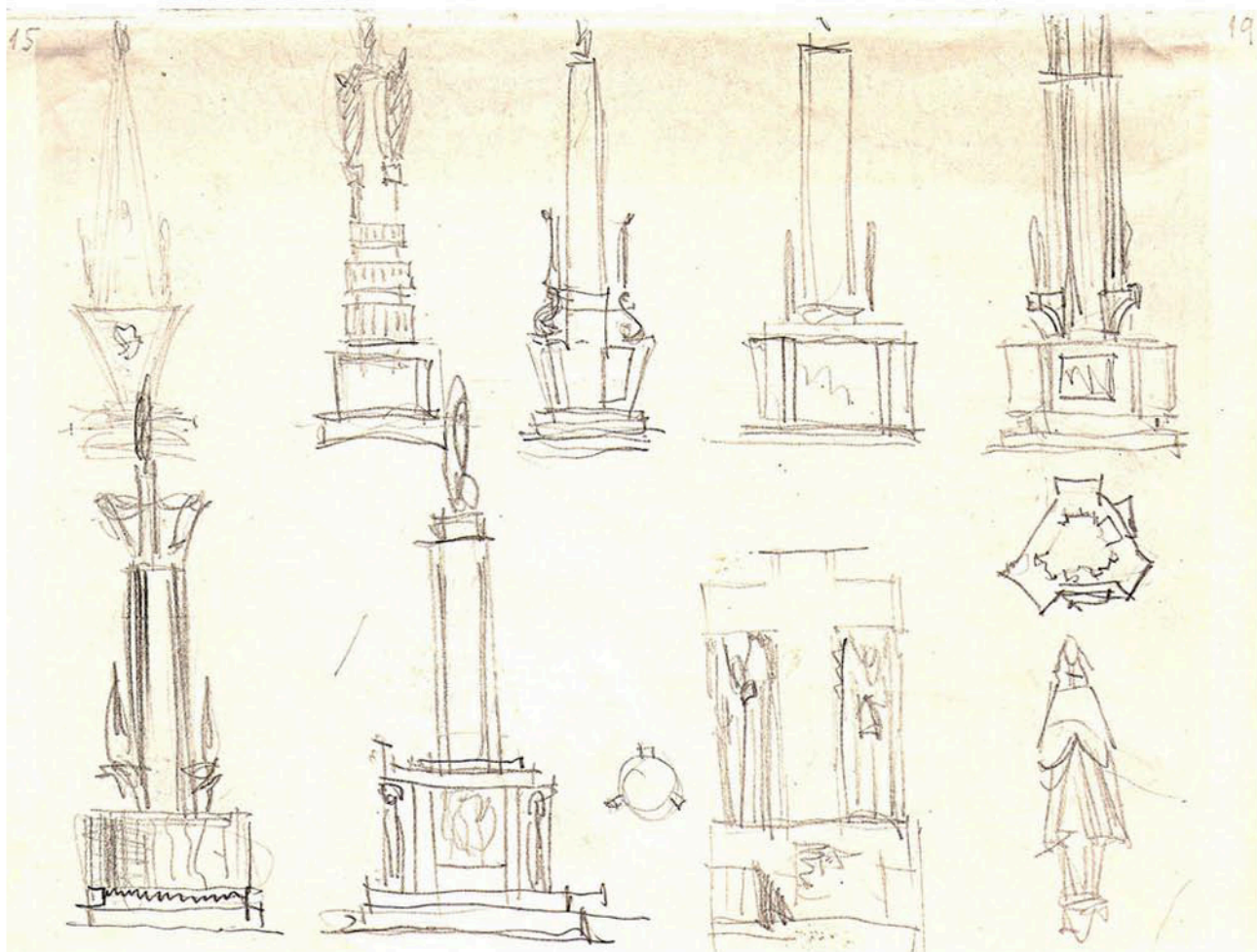

A Mária-szobor

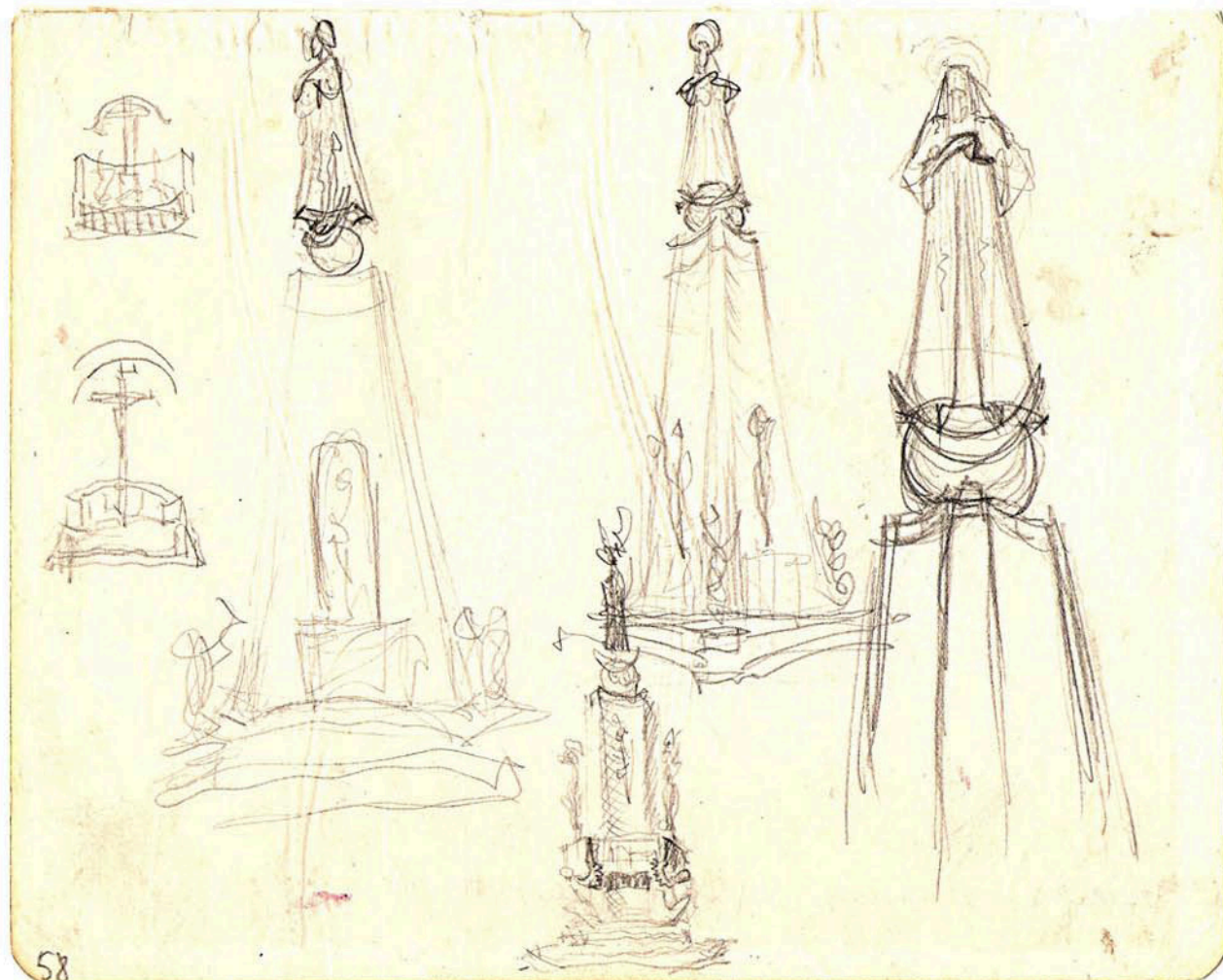
18. A Szervita tér a két világháború között, a régi Mária-emplékkel. A háttérben a Szervita tér 8. és a Városháza épülete, köztük a Gerlóczy utca szűk sikátora. A szobor körül a mai fémkerítés.

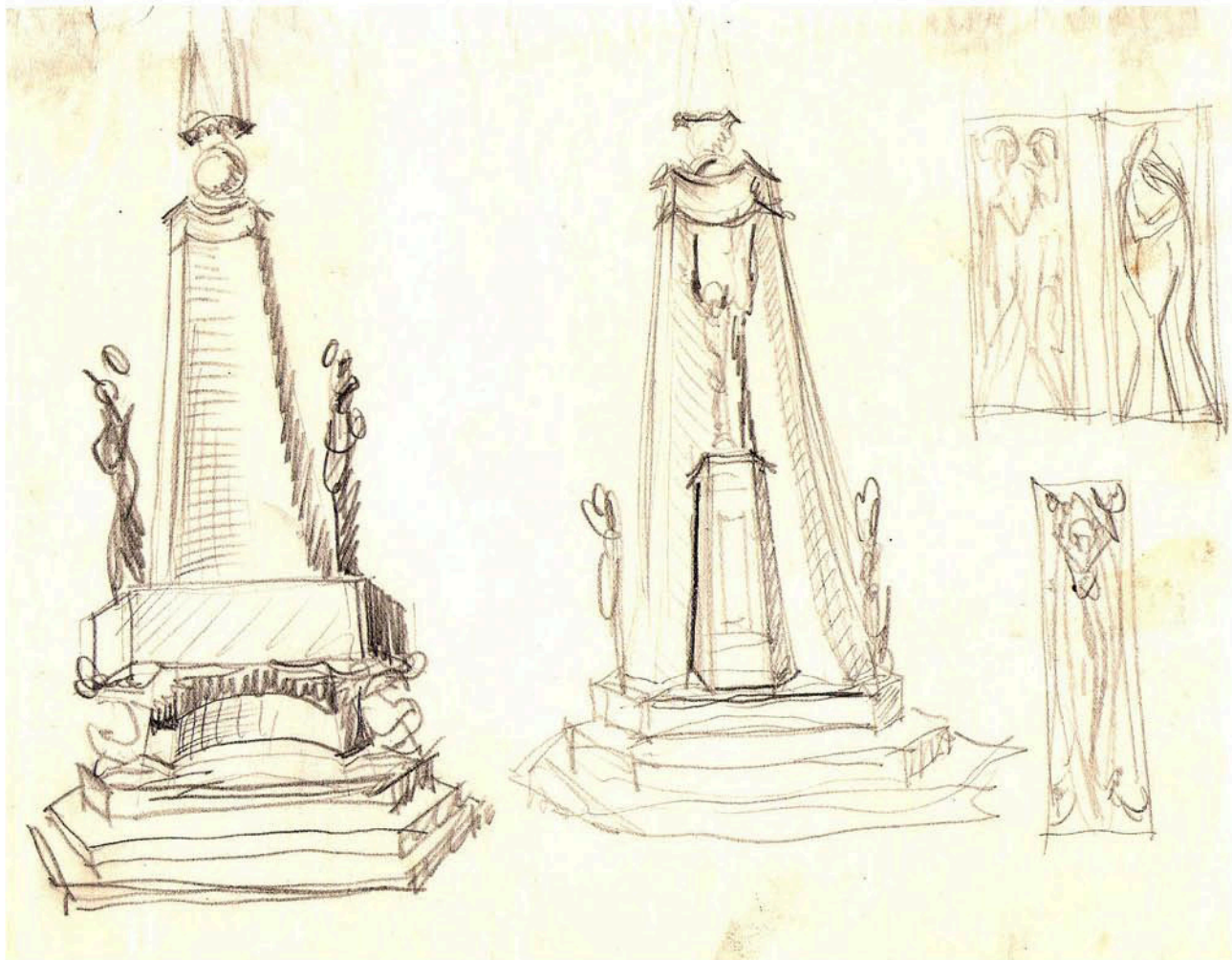
19. Erdey Dezső vázlata a Szervita téri Mária-emlékhez, 1941 k. Magántulajdon.

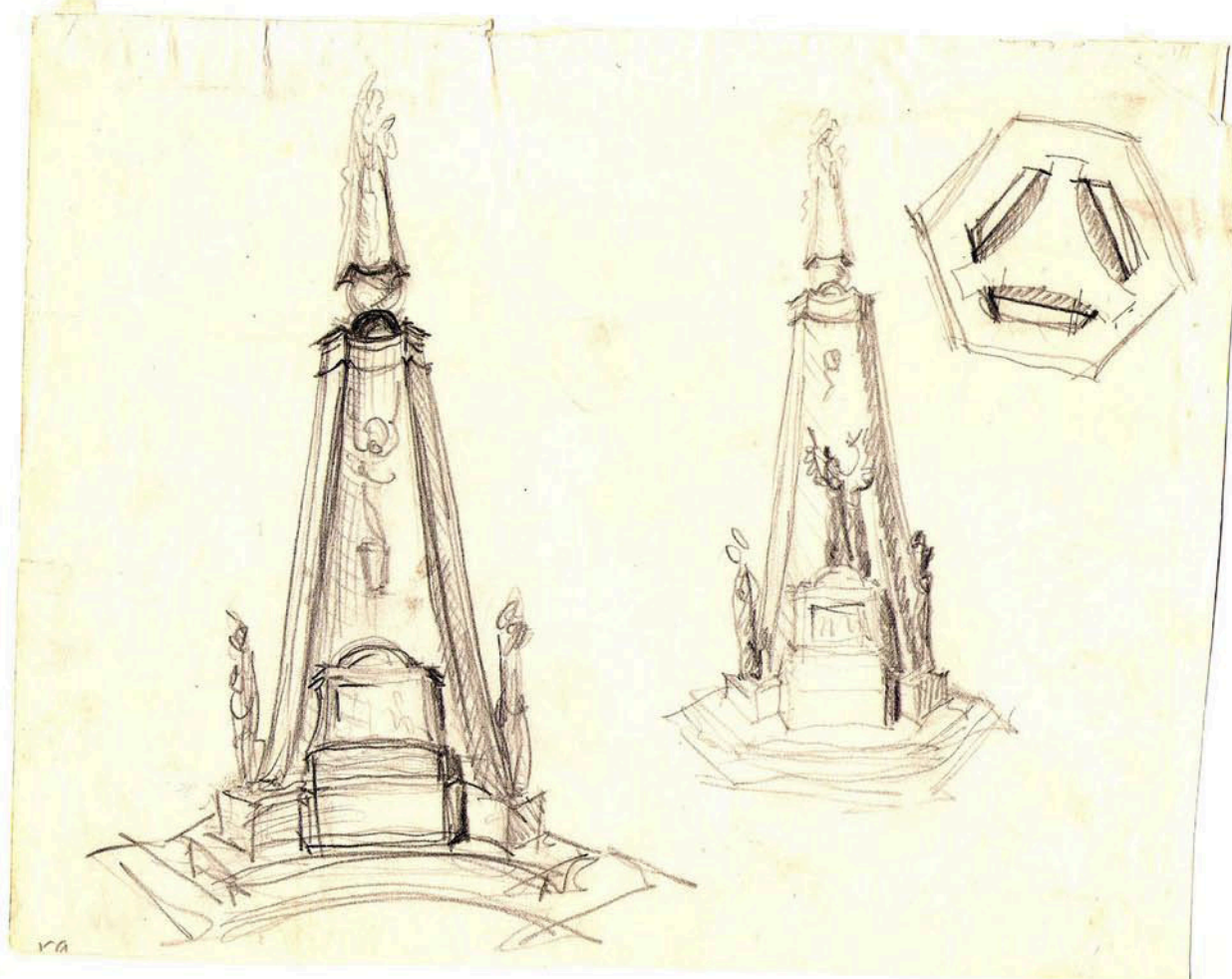
20. Erdey Dezső vázlata a Szervita téri Mária-emlékhez, 1941 k. Magántulajdon.

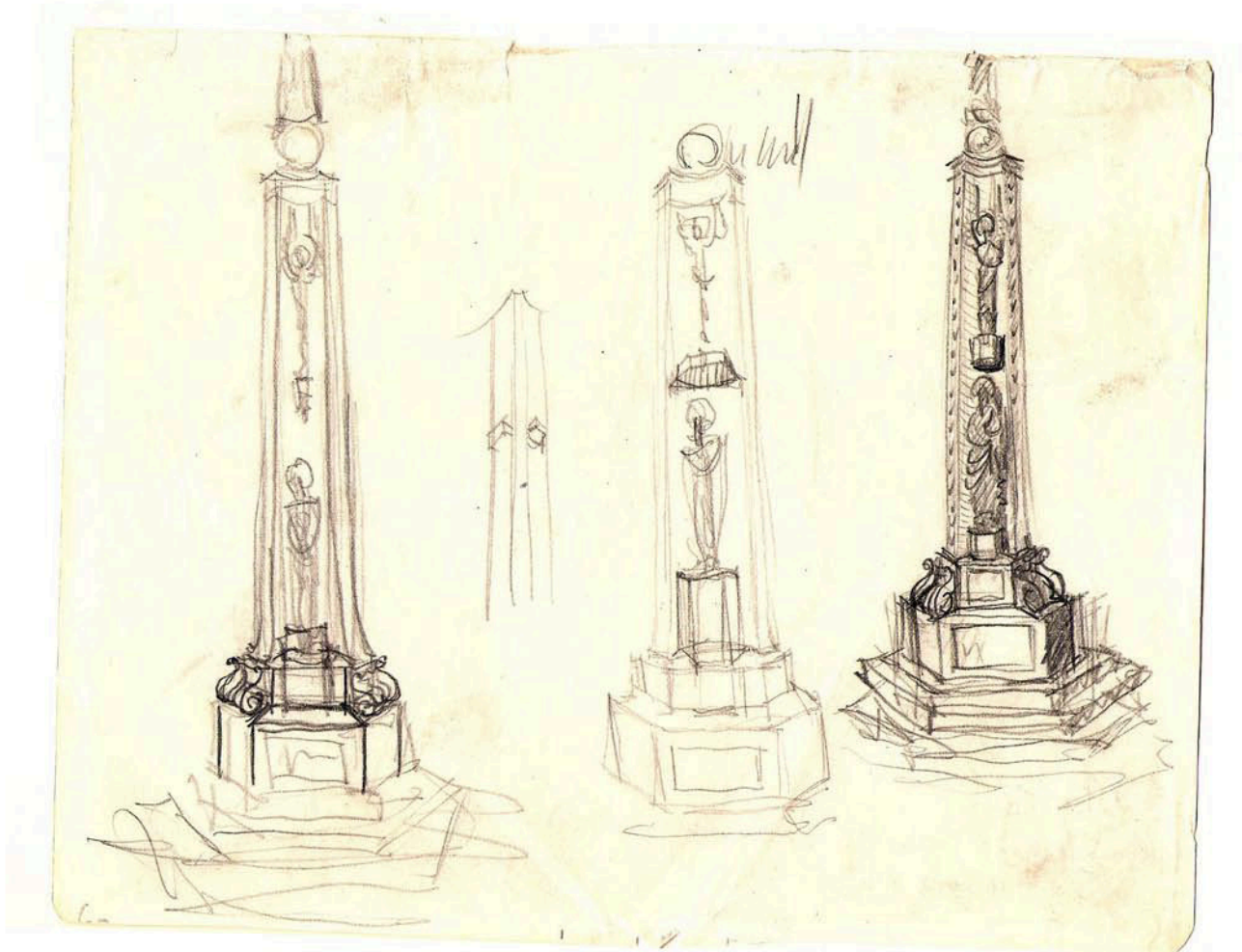
21. Erdey Dezső vázlata a Szervita téri Mária-emplékhez, 1941 k. Magántulajdon.

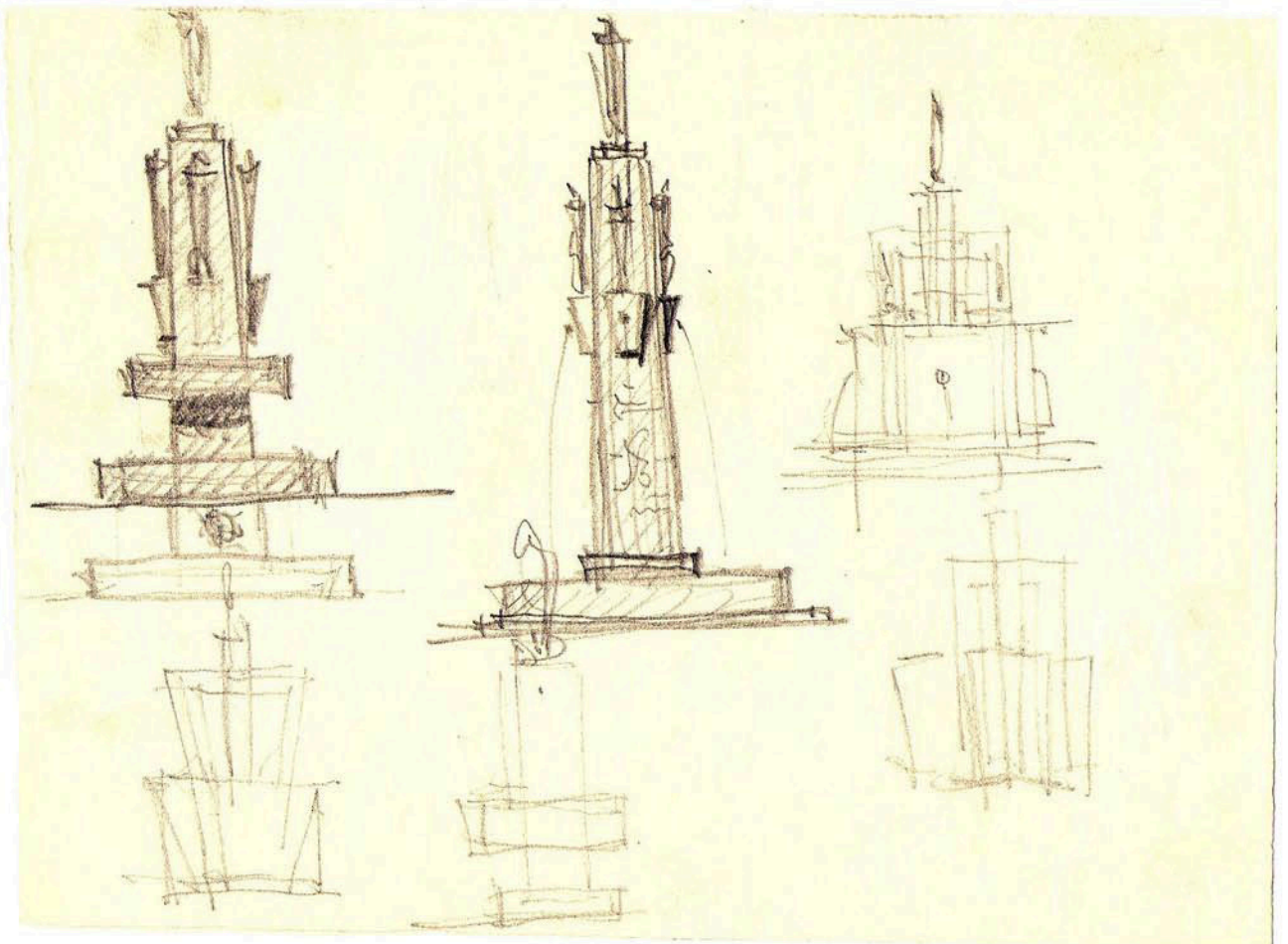
22. Erdey Dezső vázlata a Szervita téri Mária-emplékhez, 1941 k. Magántulajdon.

23. Erdey Dezső vázlata a Szervita téri Mária-emplékhez, 1941 k. Magántulajdon.

24. Erdey Dezső vázlata a Szervita téri Mária-emplékhez, 1941 k. Magántulajdon.

25. Erdey Dezső: A Szervita téri Mária-oszlop mellékalakjához készített modell. A kép forrása: Erdey Dezső szobrászművész 1902-1957. Kiállítási katalógus, Bakonyi Múzeum Veszprém, 1987.

26. Erdey Dezső: A Szervita téri Mária-oszlop mellékalakjához készített modell. A kép forrása: Erdey Dezső szobrászművész 1902-1957. Veszprém, 1987.

A Szervita tér a 2. világháború után

27. A Teleki-palota romjai a 2. világháború után, 1946 körül. A templom belőtt tornyát már tatarozzák.

28. A Szervita tér 1947-ben. Jól látszik a Lajta-ház ideiglenesen kiegészített háborús sérülése.

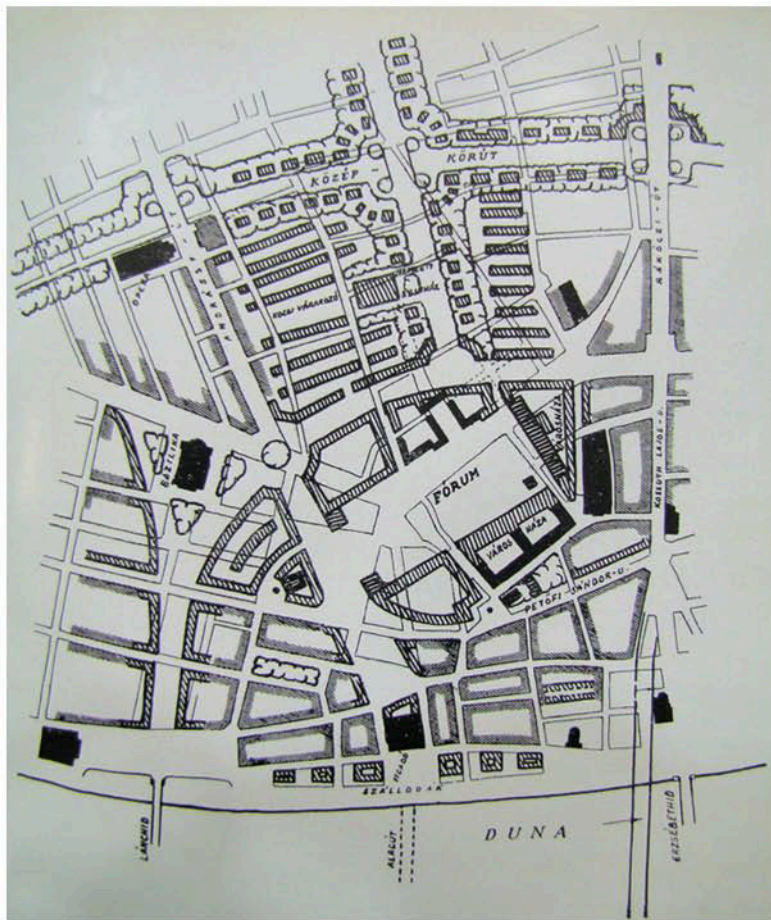
29. A Szervita tér 1947-ben. Már elkészült a templom tornyának ideiglenes helyreállítása, viszont még áll a kolostor romja is, és az elpusztult 8-9-10. házak romjai is a téren hevernek.

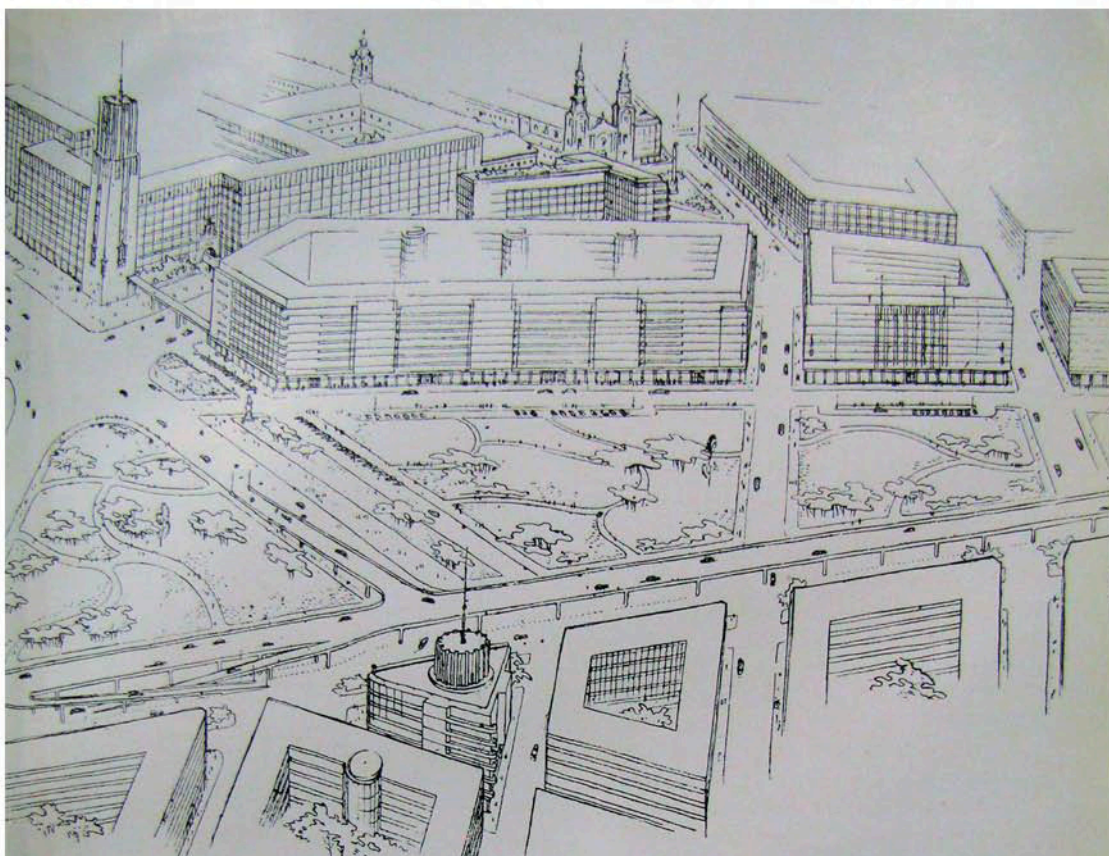
30. A Budapest folyóirat címlapja 1947-ből a romos Szervita térrel.

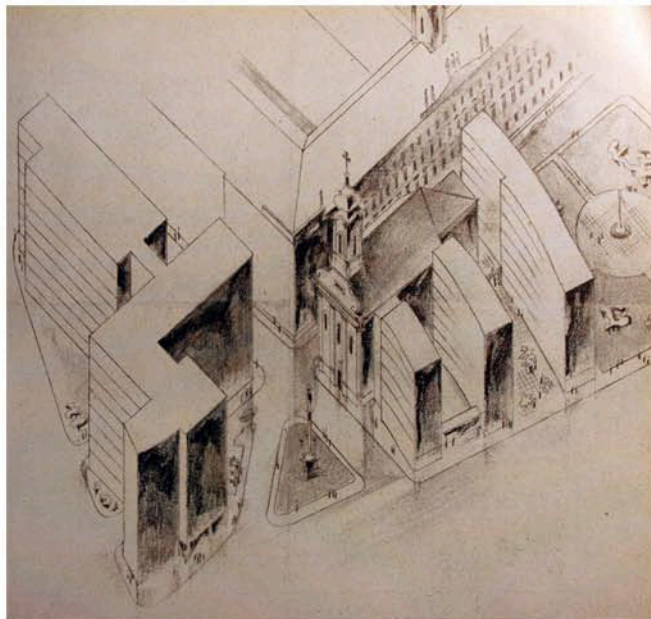
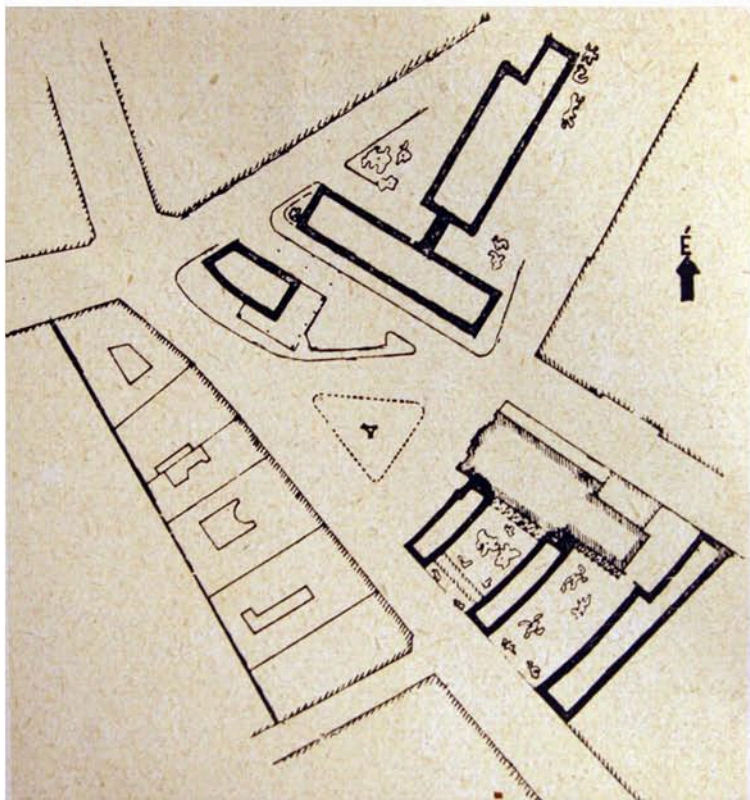
31. Ötletpályázat Budapest újjáépítésére, 1946. Dr. Acsay László és Masirevich György első díjas pályamunkája. Az elképzelés az Andrásy út tengelyéhez igazodva, az Erzsébetvárosban új sugárutat nyitva és egy „középkörutat” létrehozva rendezi újra a Belvárost. A Szervita tér keleti és északi oldalát elbontja. A kép forrása: Budapest, 1946. február.

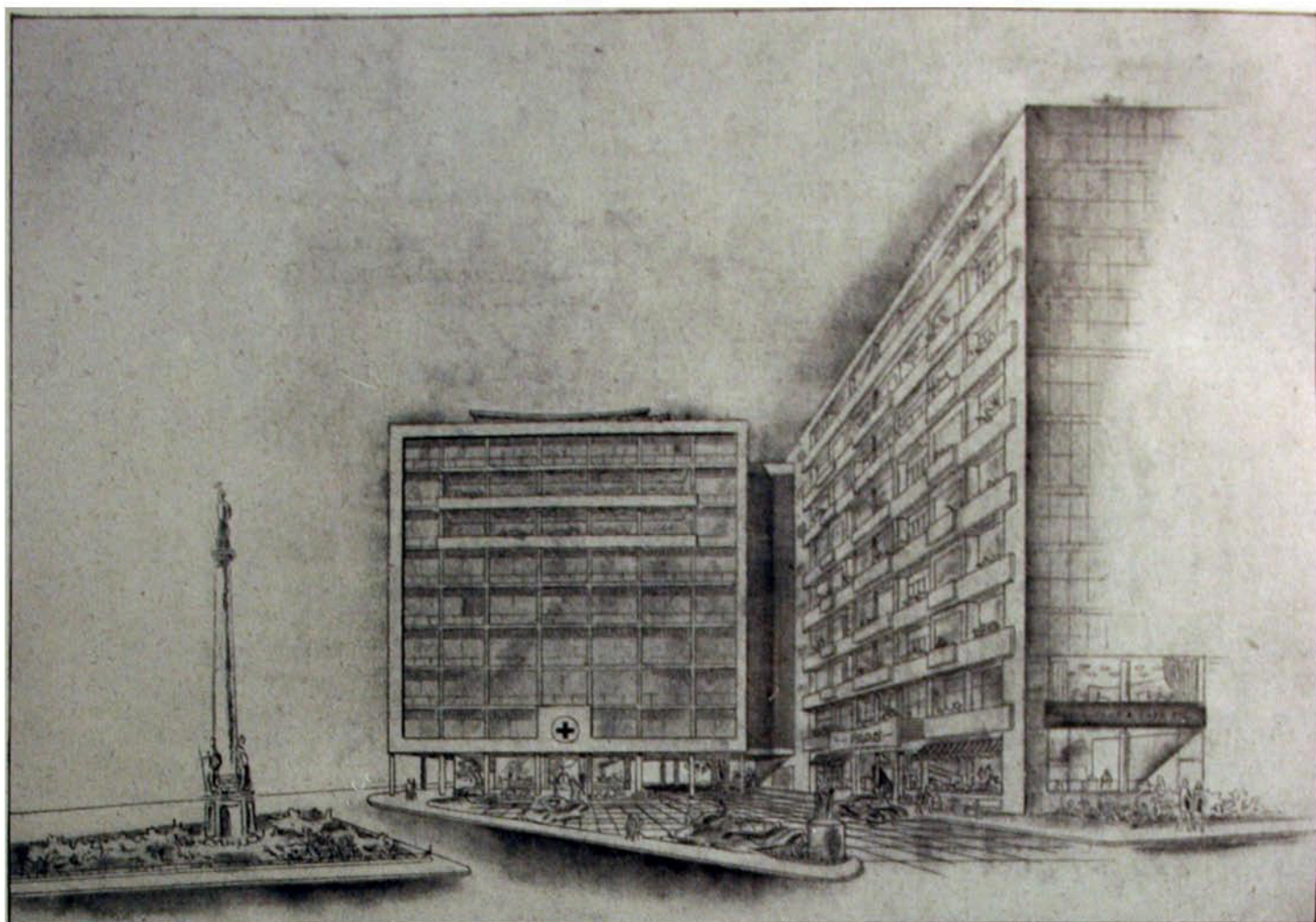
32. Ötletpályázat Budapest újjáépítésére, 1946. Dr. Acsay László és Masirevich György első díjas pályamunkája. A fenti térképpel a rajz némileg ellentmondásban van, az Erzsébet tér felőli tömböket, valamint a Szervita tér nyugati térfalát illetően (utóbbi a térképen az eredeti, itt viszont már új beépítés). Némiképp meglepő, de betudható a rajzoló tévedésének, hogy a Szervita téri templomnak két tornya van. A kép forrása: Budapest, 1946.

33-34. Az Olgyay-fivérek és Schall József beépítési javaslata a Szervita tér környékére, 1940-es évek második fele. Az alaprajzi vázlaton jól megfigyelhető a Fehérhajó utcába nyíló, a Városház utca tengelyét folytató átjáró.

35. Az Olgyay-fivérek és Schall József beépítési javaslata a Szervita tér környékére, 1940-es évek második fele. A képek forrása: Gerő László: A Szervita tér. In: Budapest, III. évf. 2. szám. 1947. február. 60. o.

A 8–9–10. sz. házak beépítési terve (Olgyay és Olgyay)
Plan to fill the vacant space in Nos 8, 9, 10 Servite Sq.

План о застроении домов №№ 8, 9 и 10
Projet de construction d'emplacement des maisons No. 8–9–10

36. A Szervita tér a Kristóf tér felől az 1950-es években. A kép forrása: fortepan.hu

37. A szervita templom helyreállítása a hetvenes években. A kolostor helyén egyszintes épületmaradvány áll még, a téren már elkészült a játszótér. Az oldalhomlokzat még eklektikus állapotát mutatja, megvan a földszintes toldaléképület is. A kép forrása: fortepan.hu

38. A szervita templom helyreállítása a hetvenes években a Lajta-ház erkélyéről nézve. A kép forrása: fortepan.hu

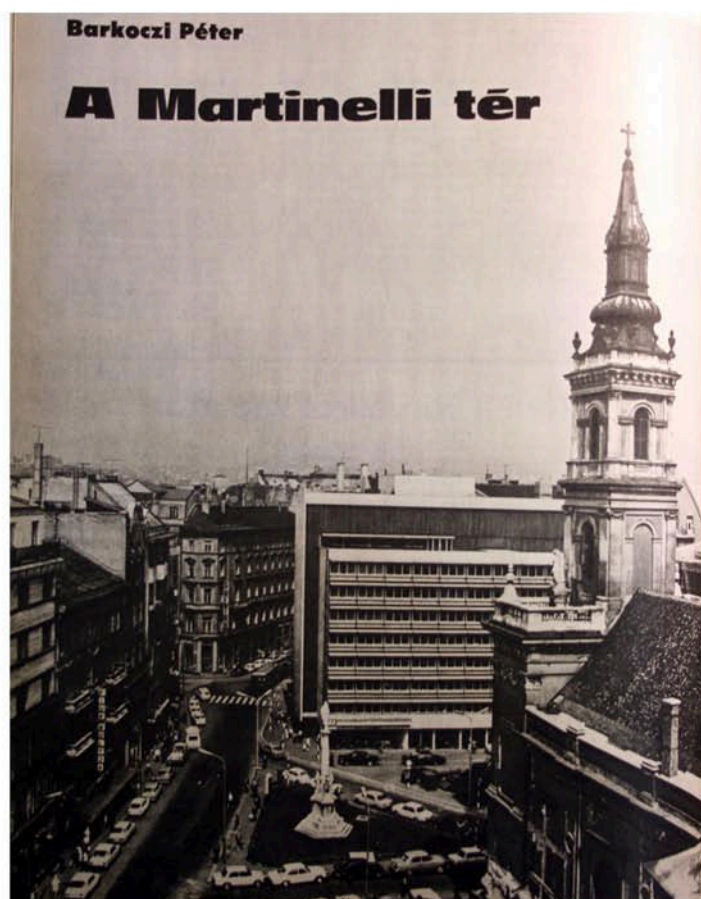
39. A Városház utca a hetvenes években. A Szervita tér üres, a templom mellett viszont még ott van a háború után helyreállított üzletsor. A kép forrása: fortepan.hu

40. A szervita kolostor földszintes épületmaradványa az 1970-es években. Kép: fortepan.hu

41. A Budapest folyóirat lapja 1972-ből. Áll az OMFB székháza, de még nem készült el a telefonközpont a templom mellett.

A tér jelenlegi állapota

42. A Szervita tér mai képe. Fotó: Kovács Dániel, 2010

43. A Szervita tér nyugati része, a Belváros új főutcájának új burkolatával és utcabútoraival. Fotó: Kovács Dániel, 2010

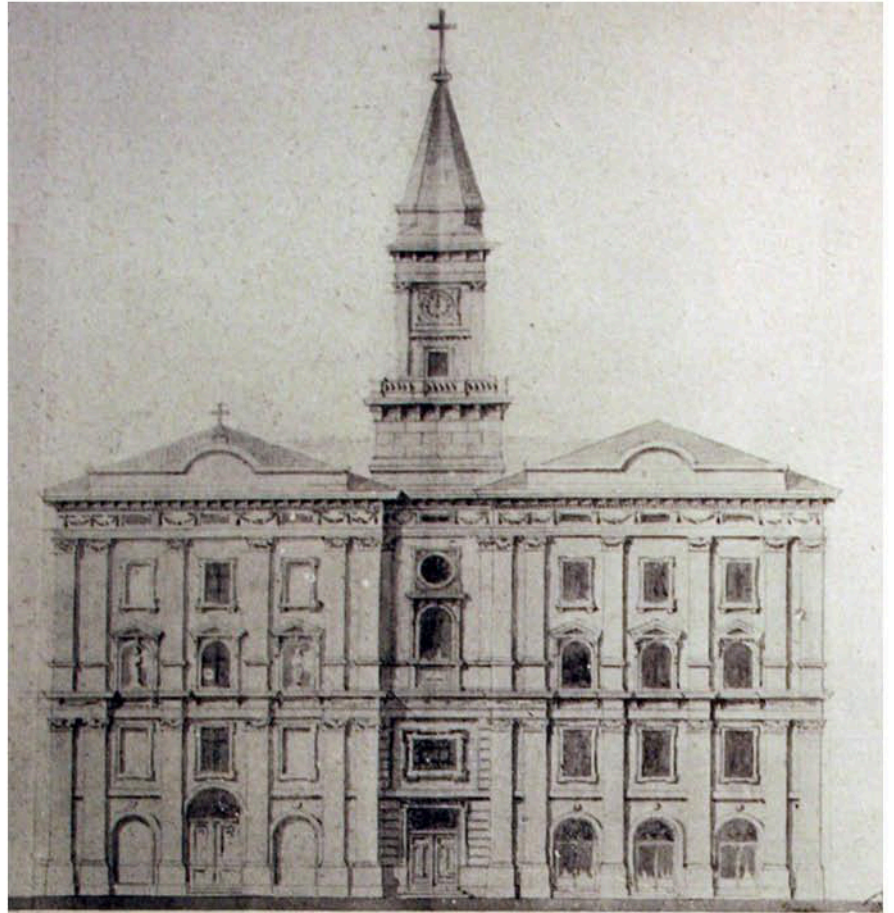

44. A szervita templom és a Távközlési Központ. Fotó: Kovács Dániel, 2010

A térhez kapcsolódó épületek

45. Diescher József egy korai tervvariánsa a szervita téri templom és kolostor homlokzatára, 1870-es évek eleje.

46. Diescher egy másik, barokk-reneszánsz elemeket ötvöző tervváltozata, 1870-es évek.

Diescher J. terve a templom és
kolostor homlokzatáról

I. Проект Диезера о фасаде
церкви и монастыря

Diescher's first plan for the church
and the facade of the monastery

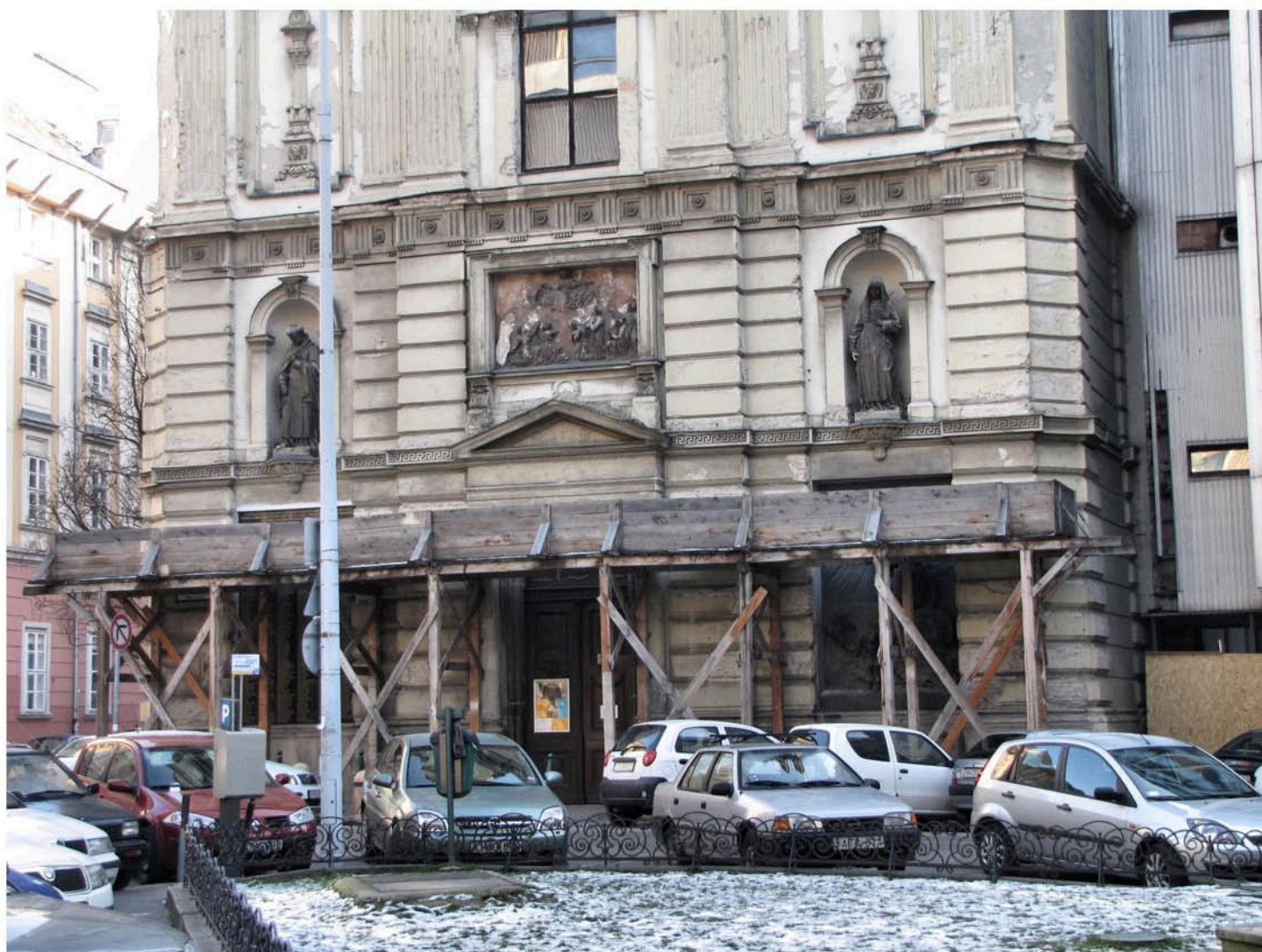
I. projet Diescher de la façade
de l'église et du couvent

J. Diescher
1872

47. A Szervita téri templom és kolostor a 19. század végén. Erdélyi Mór fényképe.

48. A szervita templom felállványozott homlokzata, 2010.

49. A Szervita tér a parkolóház legfelső szintjéről. A képen jól megfigyelhető, hogy a Távközlési Központ épülete a Lajta-ház horizontális és a templom vertikális ritmusát folytatja.

50. A Lajta-ház homlokzatának részlete ma.

51. A Szervita tér 1920 körül. Már elkészült a 3. és a 2. számú ház, a saroképület viszont még az emeletráépítés előtti formáját mutatja. A kép forrása: profila.hu

52. A Szénásy-ház homlokzatának részlete, az eltűnt bronzdíszítés egyetlen megmaradt darabkájával

A Szervita tér 8-9.

A telek története

53. A Teleki-palota, egykor Szervita tér 9-10. A képen megfigyelhető a főhomlokzat tört vonalvezetése. A jobb szélén látszik a Mária-oszlop részlete is.

54. A Szervita tér 1871-es térképe.

55. A Szervita tér 1882-es térképe.

56. A Szervita tér 1895-ös térképe.

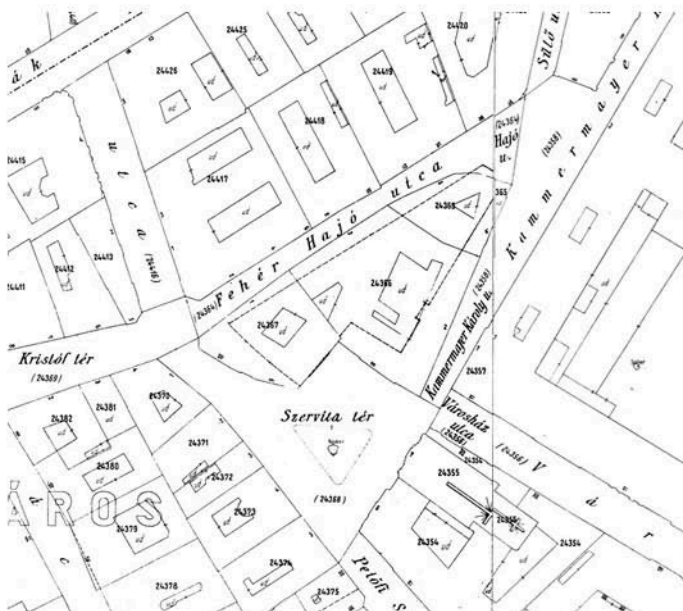
57. A Szervita tér 1908-as térképe.

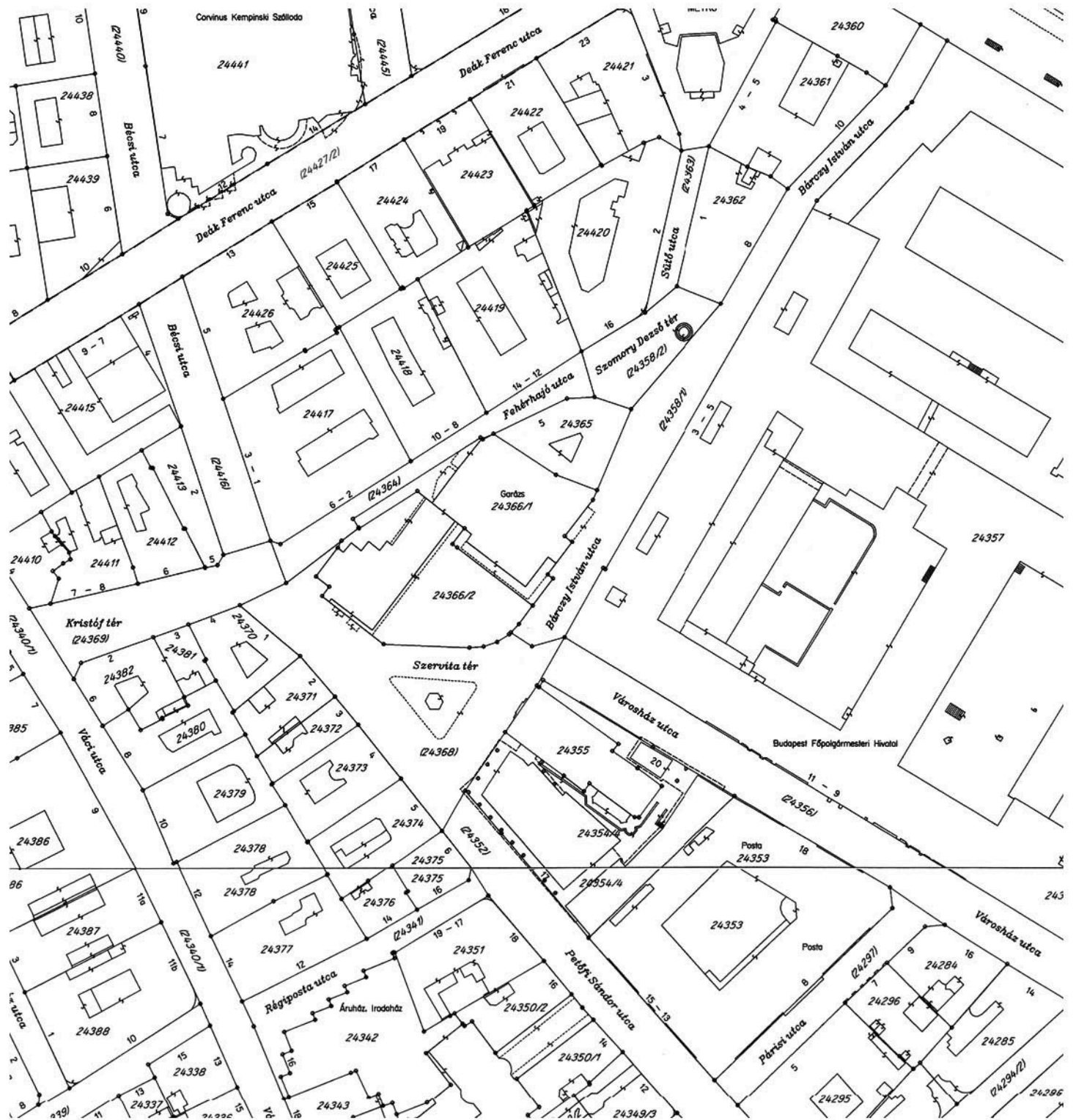
58. A Szervita tér 1937-es térképe.

59. A Szervita tér 1946-os telekosztása.

60. A Szervita tér mai térképe.

Az építés

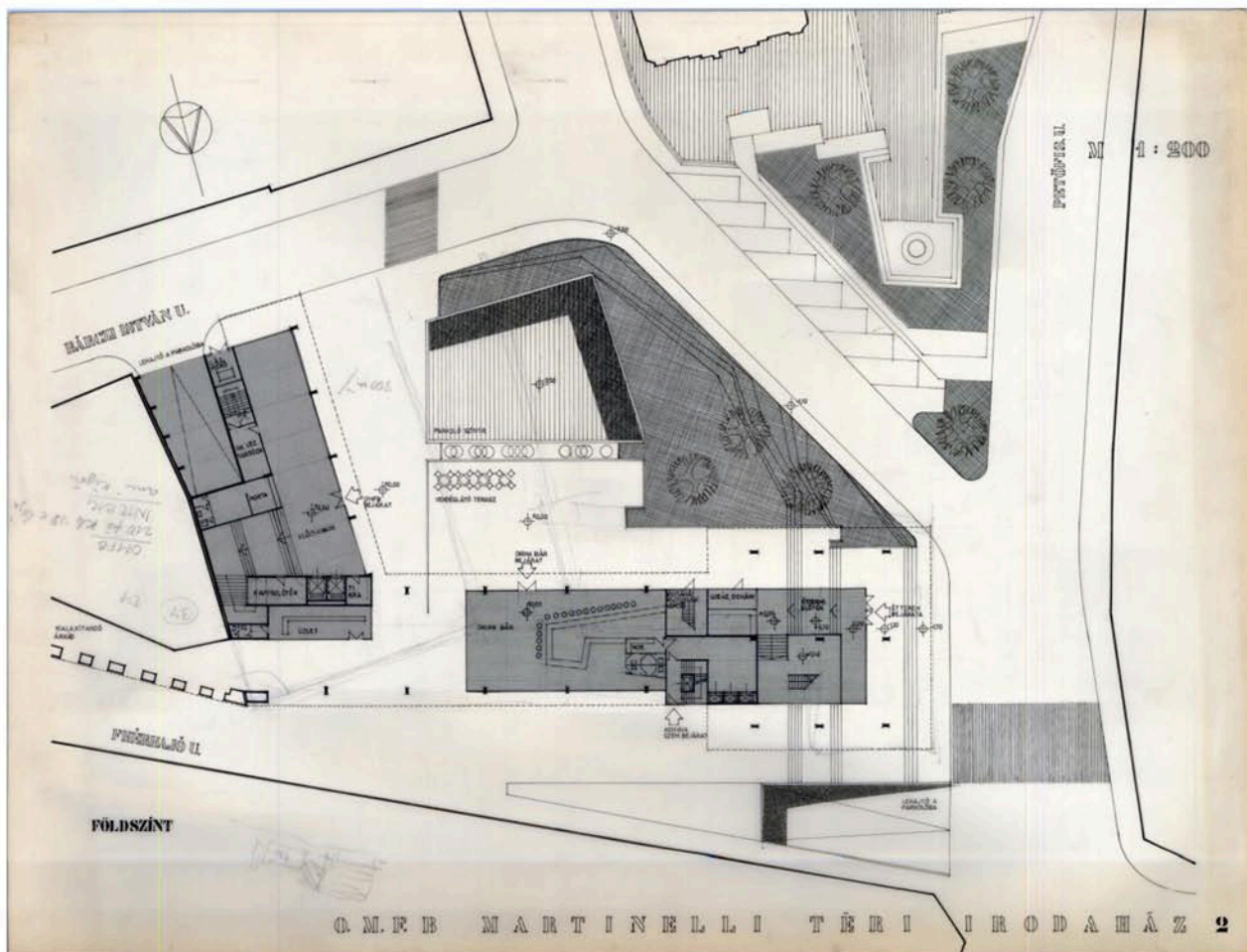
61. A Szervita tér az 1960-as években. Kép: Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.2.

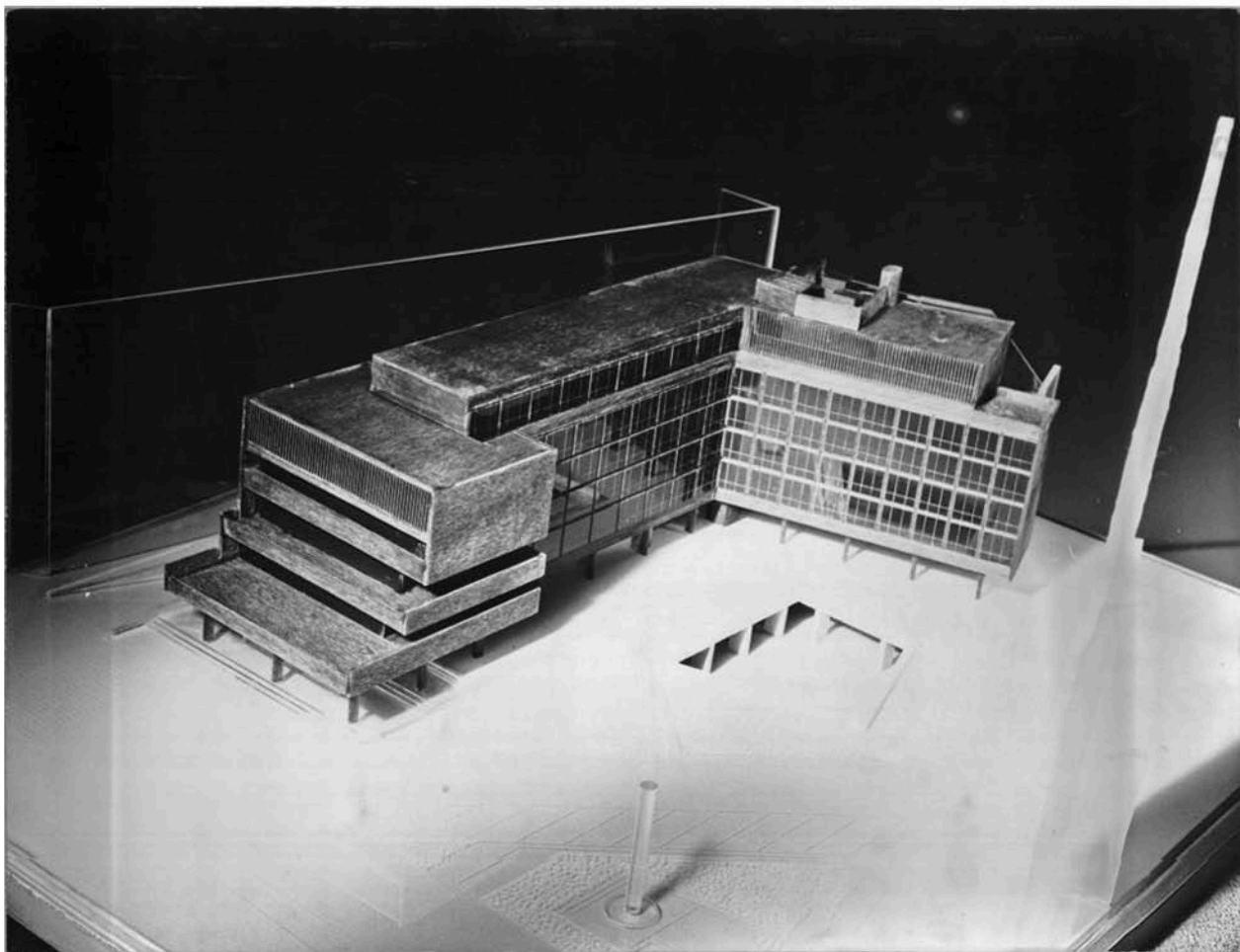
62. A Szervita tér az 1960-as években. Kép: Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.5.

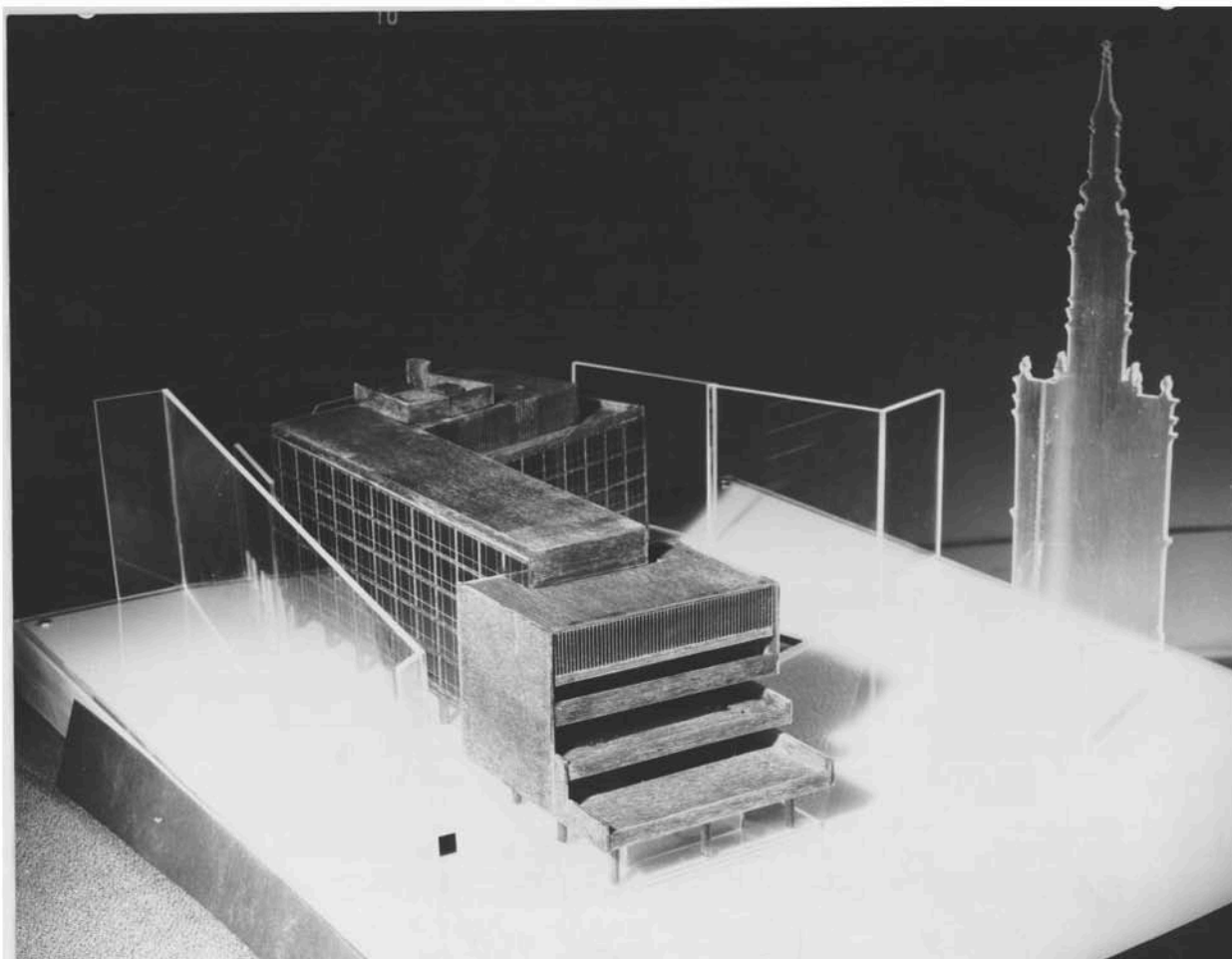
63. A Szabó István vezetésével készült első beépítési változat, az átjárhatóvá tett földszinttel, parkolóház nélkül.
Kép: Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.7.

64. Az első beépítési változat makettfotója. Kép: Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.19.

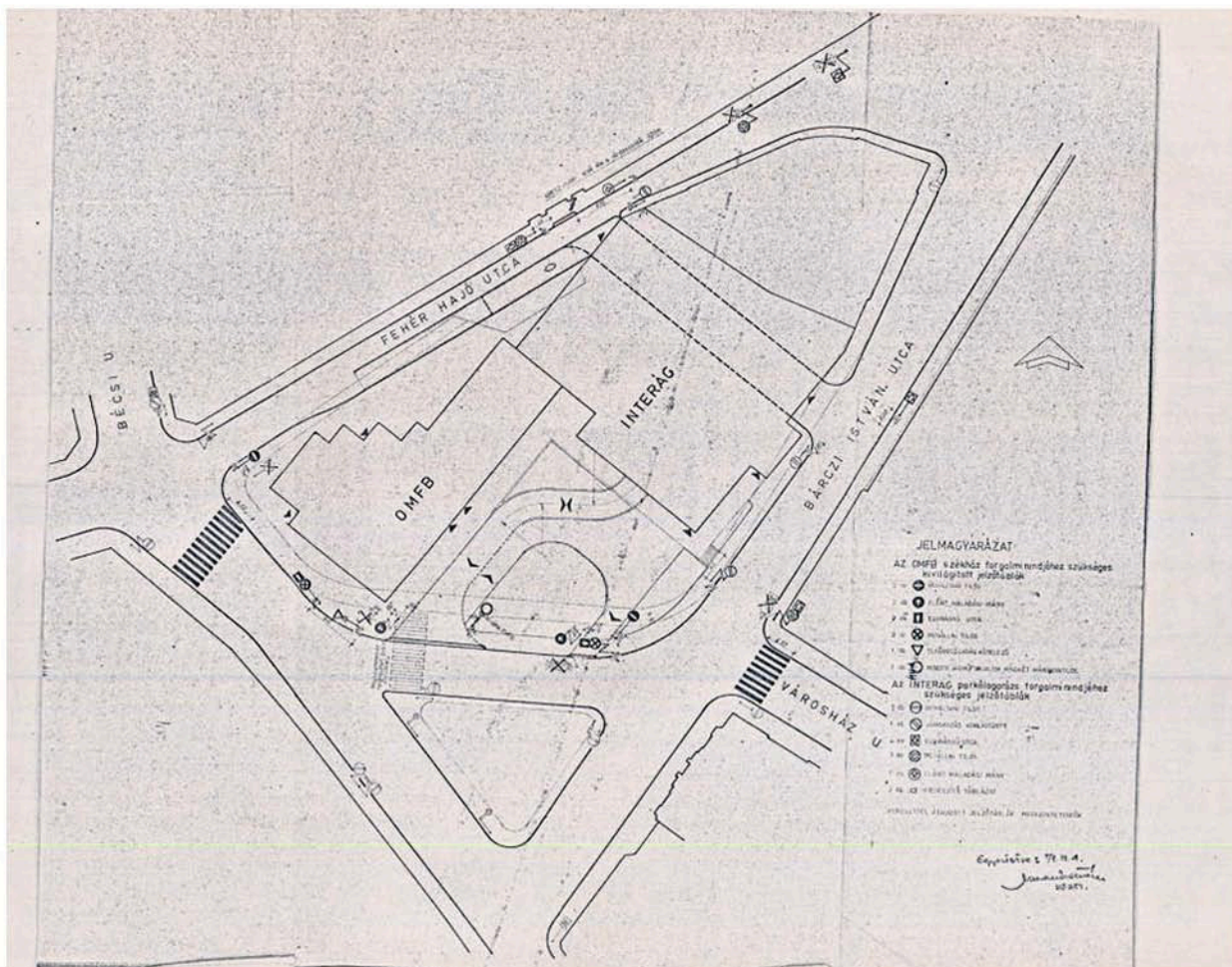
65. Az első beépítési változat makettfotója. Kép: Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.22.

66. A második változat makettfotója. A megvalósulthoz hasonló funkcionális és tömegalakítás, de attól eltérő homlokzatok. Kép: Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.26.

67. Alaprajz a végleges tervekhez. Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.30.

68. Az elkészült épületegyüttes korabeli fényképen. Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.44.

69. Korabeli fénykép a Fehérhajú utcai homlokzatról. Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.47.

70. Korabeli fénykép a parkolóház Bárczy utcai bejáratáról. Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.50.

71. Korabeli fénykép a földszinti MERKUR autószalonról. Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.54.

72. Az OMFB-székház bejárata, 1972. Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.55.

73. Az OMFB-székház nagyterme, 1972. Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.56.

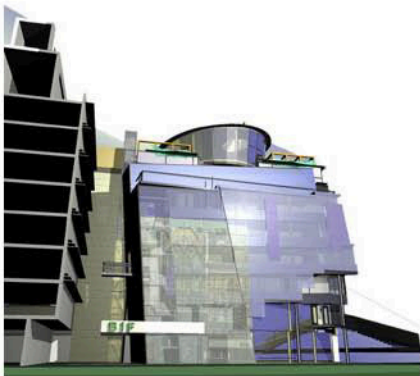
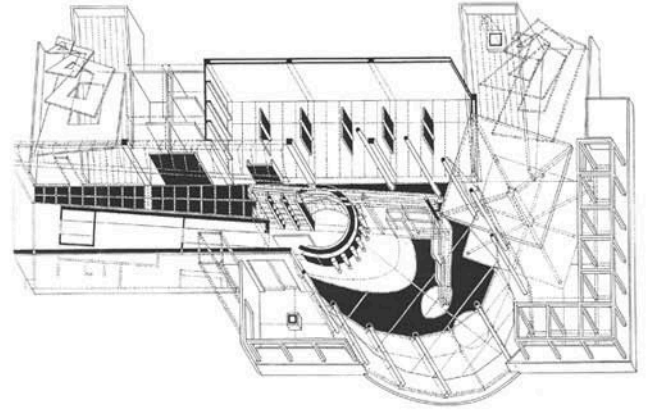
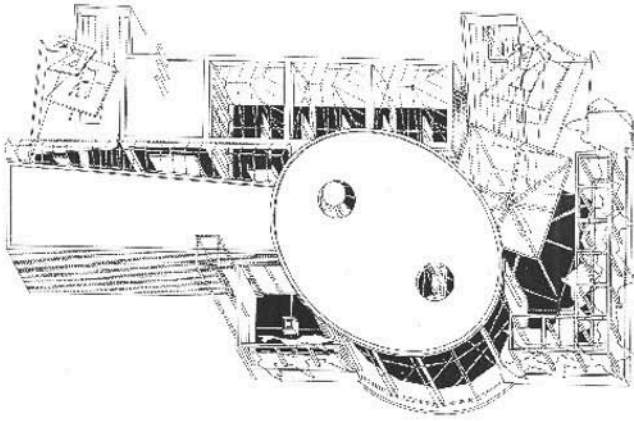

74. Vezetői iroda az OMFB-székházban, 1972. Szabó István hagyatéka, Magyar Építészeti Múzeum, lelt. szám. 2008.11.115.60.

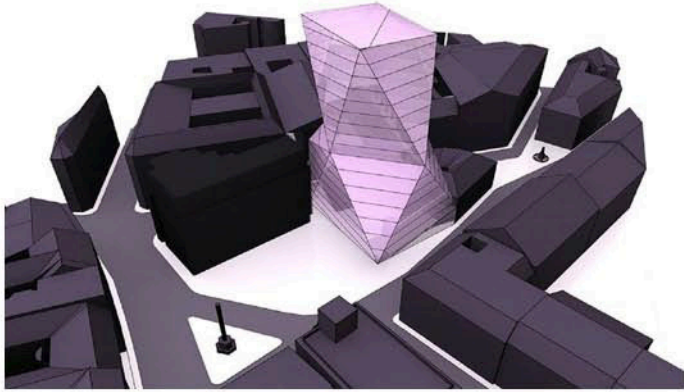
A ház története az építés óta

75-80. A Kiss és Járomi Építésziroda tervei a parkolóház átépítésére, 1994-2001.

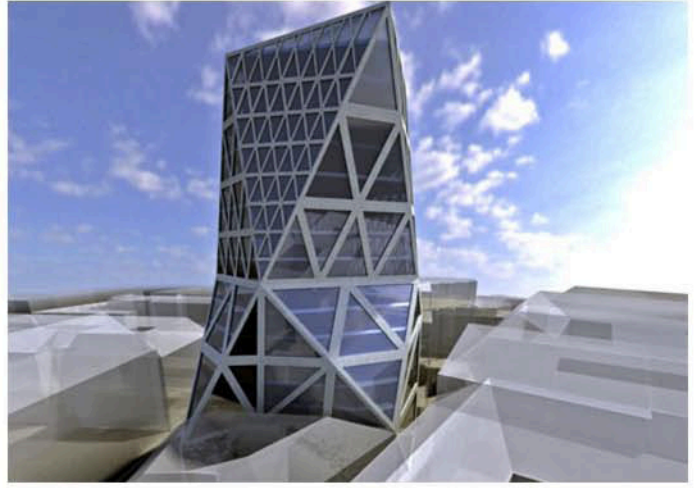

A Zaha Hadid Architects irodaház-terve a parkolóház helyére, 2006

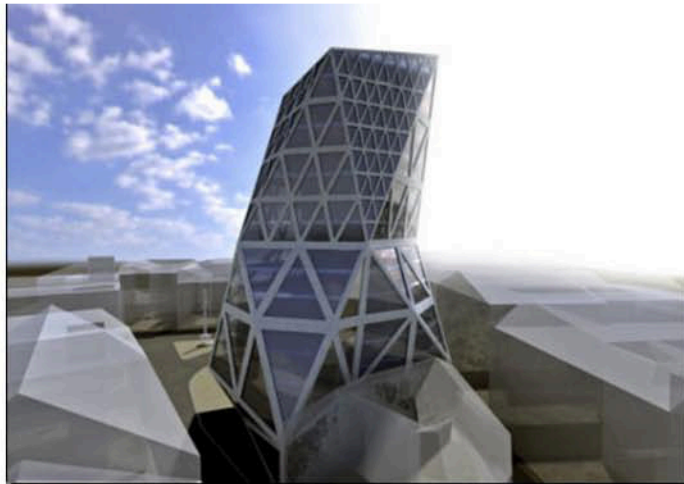
81. Tömegvázlat

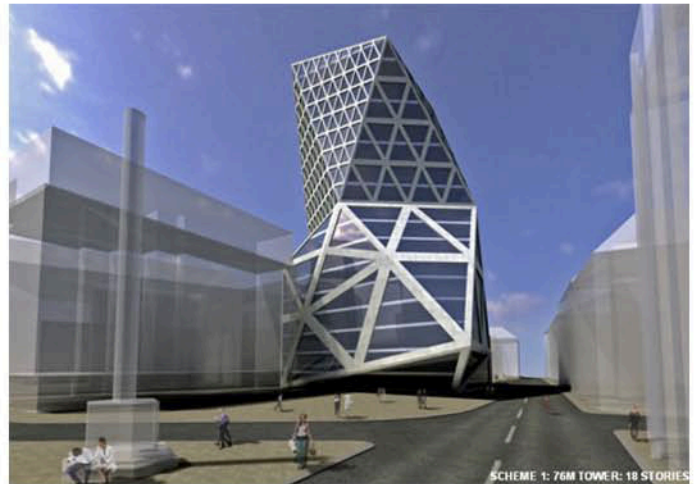
82. Látványterv

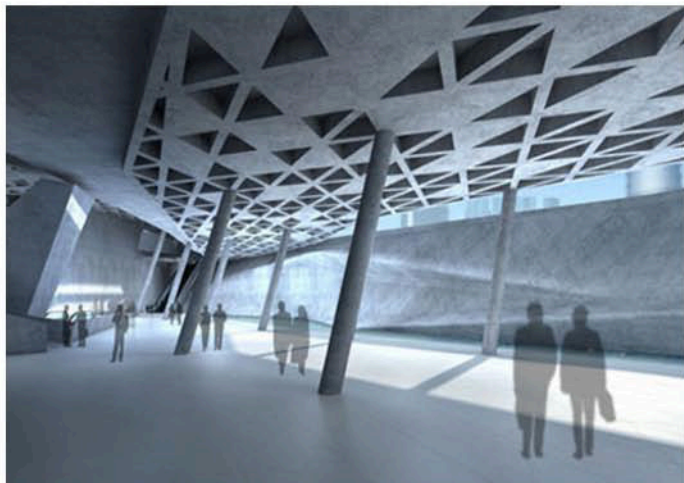
83. Látványterv

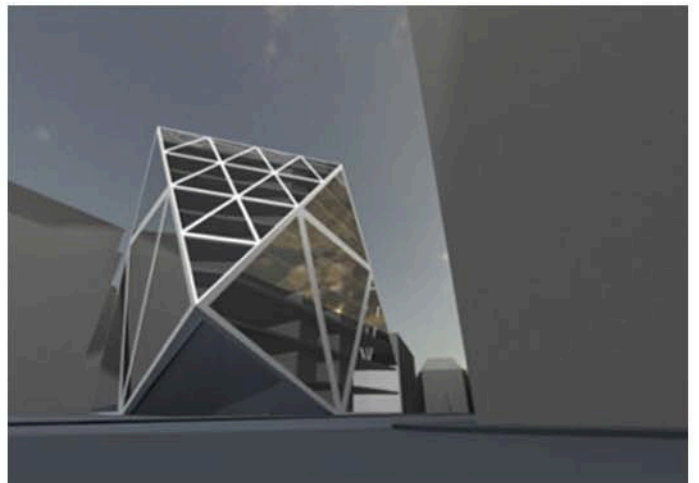
84. Látványterv

85. Látványterv

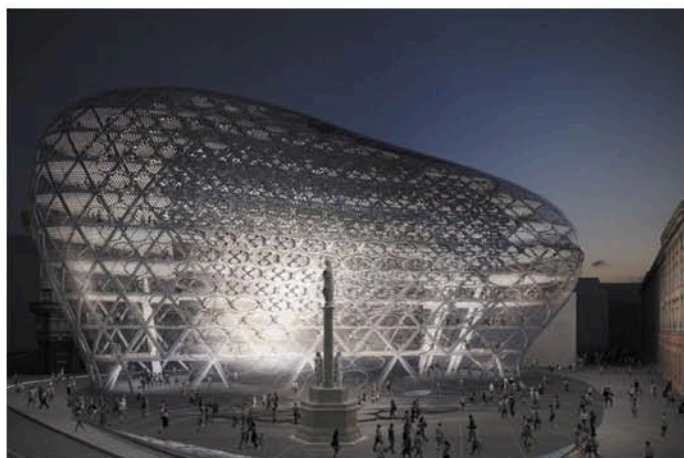
86. Az alacsonyabb változat látványterve, 2006

87-88. A Zaha Hadid Architects irodaházának terve az OMFB-székház és a parkolóház helyére, első változat, 2007.

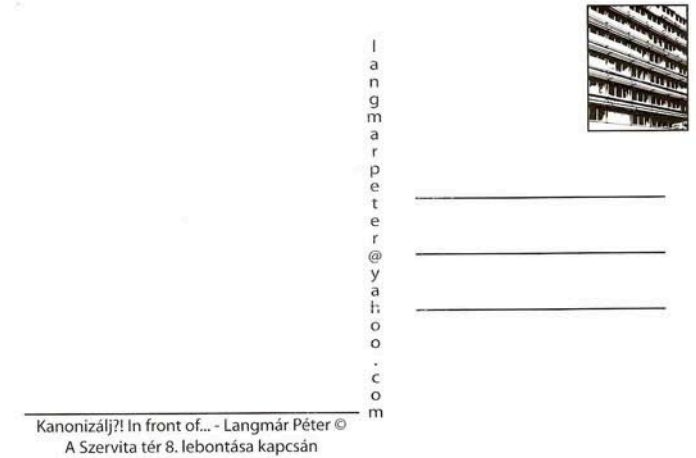
89-90. A Zaha Hadid Architects irodaházának terve az OMFB-székház és a parkolóház helyére, második változat, 2007-2008.

91-92. A Zaha Hadid Architects irodaházának terve az OMFB-székház és a parkolóház helyére, második változat, 2007-2008.

93-94. Langmár Péter: Kanonizálj?! In front of... A diplomamunkához kapcsolódóan kibocsátott képeslap, rajta Langmár és a Szervita téri OMFB-irodaház. 2008.

95. SLOW street-art alkotása a Szervita téri parkolóházban, 2008.

96. A Kortárs Építészeti Központ szórólapja a 2008-as Múzeumok Éjszakája rendezvényre, amelyet az ideiglenesen használatba kapott OMFB-székházban rendezett meg.

MÚZEJ 2008
2008. JÚNIUS 21. SZOMBAT
V. KER. SZERVITA TÉR 8.

A Kortárs Építészeti Központ /KEK/ új helyszínen folytatja működését az Orco Property Group jóvoltából. A KÉK 2008 végéig az ötödik kerületi Szervita téri, több mint ötezer négyzetméteres volt NKTH irodaházat lakja be.

Járja be Ön is ezen az éjszakán a 70-es évek irodaépítészetének emblemikus épületét, ahol megállt az idő, és tekintse meg a hely-specifikus építészeti-, és fotókiállításokat, performanszokat.

PROGRAMOK 11.00-04.00

11.00-04.00 - Lounge8 bár a tetőtérzsón - Budapest madártávlatból - keksz, kávé, limonádé, chillout Dj.

19.00 Rögtönzések Színháza A Lakmusz - improvizációs színház az elnöki tanács-teremben

AR Awards for Emerging Architecture 2007 kiállítás - meghökkenítő épületek - a brit **Architectural Review** legnagyobb és legelismertebb nemzetközi díja fiatal építészek és designerek számára

20.00 Moiré Kollektíva - audiovizuális zajperformansz

Side Photo - építészeti fotókiállítás - ahogy az építészeti fotósok szeretnék

21.00 Shu workshop performance - koncert egy vak nézővel

Border-films - videóinstalláció, interpasszív vizuális megnyilvánulás + dj, múlt, jelen, jövő, szobainteraktív térszpiráció

22.00 Pecha-Kucha Night Vol.7 - Locsi-Fecsi est - A Tokióból indult fergeteges építész-designer előadói est hetedszer Budapesten! Könnyen emészthető falatok a hazai építézet és design konyhájából, óriáskivetítőn.

Konkrétum - betonba kötött lesétált könyvek (a pincegalériában)

16.00-04.00 Wondawulf buli: dj Csodafarkas, Dublic (16.00-tól) vendég: dj Cadik (22.00-tól a tanács-teremben)

Juhász András fotóanimációi

Támogasd a KÉK-et, vedd nálunk a hivatalos jegyed. A jegyek minden, a Múzeumok Éjszakáján résztvevő intézménybe érvényesek. Jegyrendelés és információ: jelentkezes@kek.org.hu

97. Meghívó A Bauhaustól a posztmodernig – Szabó István építész életműve saját házában című kiállításra, a Kortárs Építészeti Központ kezelésében levő volt OMFB-székházba. 2008.

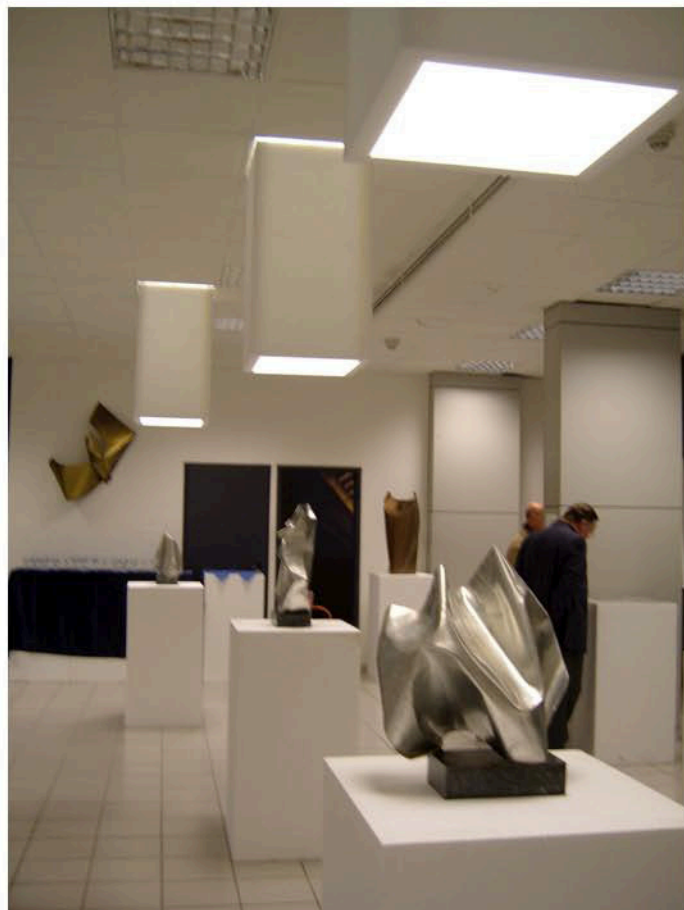
98. A Szabó István életművét bemutató kiállítás részlete, a volt OMFB-székház földszinti tárgyalójában. Fotó: Kovács Dániel.

99. A Szabó István életművét bemutató kiállítás részlete, a volt OMFB-székház földszinti tárgyalójában. Fotó: Kovács Dániel.

100. A Szabó István életművét bemutató kiállítás részlete, a volt OMFB-székház földszinti tárgyalójában, 2008. december. Fotó: Kovács Dániel.

Az épület mai állapota és művészettörténeti jelentősége

101. A Szabó István és Jakab Zoltán tervei szerint felépült SZÜV-székház a Szugló utcában. Kép: Magyar Építőművészet, 1978/1.

102. A Szabó István és Jakab Zoltán tervei alapján épült SZÜV-székház a Szugló utcában. 2007-es állapot.

103. A Hungarotex székháza a Kossuth Lajos utcában, az 1970-es években. Figyelemre méltó a megnyitott földszint, amely a lábak segítségével átjárható.

104. A parkolóház oldalán elhelyezett emléktábla 2010-ben.

105. Az OMFB-székház lamellarendszere, 2010

106. A parkolóház homlokzatára festett felirat, 2010.

